

РОЗДІЛ І.

НЕПІДХОДЯЩА ДРУЖБА.

Джанетта була вчителькою музики – смаглявою непримітною дівчиною, яка не мала особливого значення, а Маргарет Адер була красунею та спадкоємицею, єдиною донькою дуже знатних людей. Тож можна було б подумати, що у них мало спільного, і що вони навряд чи могли б знайти спільну мову. Проте, попри всі відмінності, вони були близькими подругами й союзницями ще з часів навчання у престижній школі, де міс Адер була загальною улюбленицею, а Джанетта Колвін – ученицею-вчителькою у найбіднішій сукні, яка отримувала всі докори й виконувала найбільше важкої роботи.

А ще більше всіх ображала прихильність міс Адер до бідлошної Джанетти, яка проявлялася в кількох напрямках.

"Це невідповідна дружба, - неодноразово зауважувала міс Полхемптон, директор школи, - і я не знаю, як вона сподобається леді Кароліні".

Леді Керолайн, звісно, була мамою Маргарет Адер.

Міс Полхемптон так гостро відчувала свою відповідальність у цій справі, що нарешті вирішила поговорити "дуже серйозно" зі своєю дорогою Маргарет. Вона завжди говорила про "її любу Маргарет", як казала Джанетта, коли збиралася зробити собі особливо неприємно. Бо "її люба Маргарет" була улюбленою ученицею, показовою ученицею закладу. Її повітря бездоганного виховання, на думку міс Полхемптон, вирізняло всю школу, а її витонченість, зразкова поведінка, працьовитість і талант стали темою багатьох лекцій для менш здібних і менш пристойних учнів. Бо, всупереч усім загальноприйнятим очікуванням, Маргарет Адер не була дурною, хоча й була вродливою і добре вихованою. Вона була надзвичайно розумною дівчиною, мала здібності до багатьох мистецтв і досягнень. Вона вирізнялася витонченістю смаку і вишуканим розрізненням, на яке іноді виявляла себе здатною. Водночас вона не була такою розумною - ("не такою *яскраво* розумною", як сказав одного разу її друг), як маленька Джанетта Колвін, чий спритний розум збирав знання, як бджола збирає мед за найнесприятливіших обставин. Джанетті доводилося вчити уроки, коли інші дівчатка лягали спати, в маленькій кімнатці під дахом, яка взимку була схожа на

льодовик, а влітку - на піч. Вона ніколи не встигала на уроки, а часто взагалі їх пропускала; але, незважаючи на ці недоліки, вона загалом виявилася найздібнішою ученицею у своєму класі, і якби учням-вчителям дозволялося отримувати призи, то забрала б кожну першу премію в школі. Цього, звісно, не дозволили. Маленька гувернантка-учениця не могла відбирати призи у дівчат, батьки яких платили за навчання від двохсот до трьохсот фунтів на рік (плата була високою, адже школа міс Полхемптон була надзвичайно модною). Тому Джанеттині оцінки не зараховувалися, її вправи відкладалися вбік і не вступали в змагання з іншими дівчатами, а серед учителів думка учениці, що, якщо хочеш добре триматися з міс Полхемптон, краще не хвалити міс Колвін, а виставляти на перший план заслуги якоїсь чарівної Леді Мері або Високоповажної Аделізи, і залишити Джанетту в невідомості, з якої (за словами міс Полхемптон) їй судилося ніколи не вийти.

На жаль для господині школи, Джанетта була радше улюбленицею дівчат. Її не обожнювали, як Маргарет; на неї не дивилися і не поважали, як на Шановну Едіт Гор; вона не була нічиєю улюбленицею, як маленькі леді Бланш і Роуз Амберлі відтоді, як вони прийшли до школи; але вона була для всіх подругою і товаришкою, їй довіряли свої секрети, розділяла з усіма їхні радощі і біди. Справа в тому, що Джанетта володіла неоціненним даром співчуття; вона розуміла труднощі людей, які її оточували, краще ніж багато жінок, удвічі старших за неї; вона була такою світлою, сонячною і кмітливою, що однієї її присутності в кімнаті було достатньо, щоб розвіяти похмурість і поганий настрій. Тому вона користувалася заслуженою популярністю і зробила для підтримання атмосфери затишку і веселощів у школі міс Полхемптон більше, ніж сама міс Полхемптон могла собі уявити. А найвідданішою Джанетті була Маргарет Адер.

"Залишся на кілька хвилин, Маргарет, я хочу поговорити з тобою", - велично сказала міс Полхемптон, коли одного вечора, відразу після молитви, учениця вийшла, щоб побажати вчителям доброї ночі.

Дівчата сиділи по всій кімнаті на дерев'яних стільцях, а міс Полхемптон зайняла м'яке крісло з високою спинкою за центральним столом і читала уривок зі Святого Письма, яким закінчувався робочий день. Поруч з нею сиділи гувернантки, англійка, французька і німка, а маленька Джанетта сиділа ззаду на найпротяжнішому і

найбільш незручному стільці.. Після молитви, міс Полхемптон і вчителі встали, а їхні учні підійшли, щоб побажати їм доброї ночі, пропонуючи руку і щокую кожному по черзі. У таких випадках завжди дуже багато поцілунків. Міс Полхемптон м'яко наполягала на тому, щоб щовечора цілувати всіх своїх тридцятьох учнів; вона казала, що так вони почуваються як удома; і її приклад, звичайно, наслідували вчителі та дівчата.

Маргарет Адер, як одна з найстарших і найвищих дівчат у школі, зазвичай виходила першою на вечірнє вітання. Коли міс Полхемптон зробила щойно записане спостереження, вона відступила назад до вчительського крісла зі скромною позою добре вихованої школярки - руки схрещені на зап'ястях, ноги на місці, голова і плечі старанно випростані, а очі м'яко опущені до килима. Стоячи так, вона чудово усвідомлювала, що Джанетта Колвін кидає на неї дивний, недобрый погляд, сповнений веселоців і тривоги за спиною міс Поулхемптон; адже всім було відомо, що, коли одну з дівчаток затримують після молитви, настає час вичитування, а для Маргарет було дуже незвично, щоб її вичитували! Однак міс Адер не виглядала засмученою. Миттєва посмішка промайнула на її обличчі, коли вона побачила крихітну гримасу Джанетти, але її миттєво змінив вираз простої серйозності, яка була доречною в даній ситуації.

Коли останній з учнів і останній з учителів вийшли з кімнати, міс Полхемптон обернулася і з деякою невпевненістю подивилася на дівчину, що чекала на неї. Вона дуже любила Маргарет Адер. Вона не тільки принесла школі славу, але й була гарною, милою, схожою на леді (такими були епітети міс Поулхемптон), і дуже гарною на вигляд. Маргарет була високою, стрункою і надзвичайно витонченою.

Вона була тендітно-світловолосою, з волоссям найшовковішої текстури і блідо-золотистим відтінком; її очі, однак, не були блакитними, як можна було б очікувати; вони були горіхово-карими, прикриті довгими каштановими віями - очі танучої м'якості і мрійливості, особливо змиллим виразом обличчя. Риси обличчя її були трохи занадто довгими і тонкими для досконалої краси, але вони надавали їй вигляду Мадонни, яка була сповнена миру і спокою, і якою багато хто був готовий захоплено захоплюватися. Її вираз обличчя, його не ледь помітний рожевий колір змінювався майже при кожному слові, а тонкі вигнуті губи були настільки чутливими до почуттів,

наскільки можна було б бажати. На обличчі не вистачало того, що надавало йому своєрідної дівочої чарівності - браку пристрасті, можливо, трохи нестачі сили. Але в сімнадцять років ми шукаємо не стільки ці риси, скільки милість і слухняність, якими, безумовно, володіла Маргарет. Її сукня з м'якого білого мусліну була досить простою - ідеальне вбрання для молодої дівчини - і все ж вона була так гарно пошита, так бездоганно оброблена в кожній деталі, що міс Полхемптон ніколи не дивилася на неї без тривожного відчуття, що вона *занадто* добре вдягнена для школярки. Інші носили муслінові сукні, очевидно, такого ж крою і фактури; але те, що випадкове око могло не помітити, шкільна вчителька чудово розуміла, а саме, що крихітні оборки на шії і зап'ястях були з найдорожчого мехлінського мережива, що поділ сукні був облямований тим же матеріалом, ніби це була звичайнісінька річ; що вишиті білі стрічки, якими вона була обшита, були виткані у Франції спеціально для міс Адер, а маленькі срібні пряжки на її талії та на черевичках були такі старовинні та красиві, що мали майже історичне значення. Ефект був у простоті; але це була дорога простота абсолютної досконалості. Мати Маргарет ніколи не була задоволена, якщо її дитина не була одягнена з голови до ніг в матеріалах найм'якших, найтонших і найкращих. Це був своєрідний зовнішній символ того, чого вона бажала дівчині в усіх життєвих стосунках.

Саме це не давало спокою міс Полхемптон, коли вона стояла і якусь мить тривожно дивилася на Маргарет Адер. Потім вона взяла дівчину за руку.

"Сідай, моя люба, - сказала вона добрим голосом, - і дозволь мені поговорити з тобою кілька хвилин. Сподіваюся, ти не втомилася від довгого стояння".

"О, ні, дякую, зовсім ні", - відповіла Маргарет, злегка почервонівши, сідаючи по ліву руку від міс Полхемптон. Вона була налякана цією невимушеною доброзичливістю у зверненні більше, ніж будь-якою уявною суворістю. Директриса школи була висока й імпозантна на вигляд: її манера триматися зазвичай була дещо пихатою, і Маргарет здалося не зовсім природним, що вона розмовляє так лагідно.

"Люба моя, - сказала міс Полхемптон, - коли твоя люба матуся віддала тебе під мою опіку, я впевнена, що вона вважала мене відповідальною за вплив, під який ти потрапила, і за дружбу, яку ти знайшла під моїм дахом".

"Мама знала, що ніяка дружба, яку я зав'язала *тут*, не може мені зашкодити", - говорила Маргарет з найніжнішими лестопами. Вона була цілком щирою: для неї було природно говорити людям "приємні речі".

"Саме так", - визнала шкільна вчителька. "Саме так, люба Маргарет, якщо ти не виходитимеш за рамки свого класу в суспільстві. У цьому закладі, на щастя, немає жодного учня, який би не мав відповідної сім'ї та перспектив стати твоїм другом. Ти ще молода і не розумієш тих складнощів, в які іноді люди себе втягують, заводячи дружбу поза своєю сферою. Але я розумію, і хочу вас застерегти.

"Я не знаю, щоб у мене були якісь невідповідні дружні стосунки", - сказала Маргарет з досить гордим поглядом своїх карих очей.

"Що ж, ні, сподіваюся, що ні", - сказала міс Полхемптон, кашлянувши. "Ви ж розумієте, моя люба, що в такому закладі, як мій, повинні найматися люди для виконання певної роботи, які не зовсім рівні за становищем з нами. Я маю на увазі осіб нижчого походження і становища, які повинні доглядати за молодшими дівчатами і виконувати певні господарські обов'язки. Ці особи, моя люба, з якими ти неодмінно повинна контактувати і до яких, я сподіваюся, завжди будеш ставитися з досконалою ввічливістю і увагою, не повинні водночас ставати твоїми інтимними друзями".

"Я ніколи не дружила ні з ким зі слуг", - тихо сказала Маргарет. Міс Полхемптон була дещо роздратована цим зауваженням.

"Я не натякаю на прислугу, - відрізала миттєво різко. "Я не вважаю міс Колвін служницею, і, звісно, не дозволила б їй сидіти з вами за одним столом. Але є певна фамільярність, яку я не зовсім схвалюю...".

Вона зробила паузу, і Маргарет, піднявши голову, заговорила з незвичною для неї рішучістю.

"Міс Колвін - моя найкраща подруга".

"Так, моя люба, саме на це я і скаржуся. Невже ви не могли знайти собі друга на своєму життєвому шляху, не роблячи його з міс Колвін?"

"Вона нічим не гірша за мене", - обурено вигукнула Маргарет. "Цілком така ж хороша, навіть більше, і набагато розумніша!".

"У неї є здібності, - сказала шкільна вчителька з виглядом людини, яка йде на поступки, - і я сподіваюся, що вони стануть їй у пригоді в її покликанні. Можливо, вона стане гувернанткою в дитячому садку або компаньйонкою якоїсь високопоставленої дами. Але я не можу повірити, моя люба, що люба леді Керолайн схвалила б те, що ти виділила її як свою особливу і особливу подругу".

"Я впевнена, що мамі завжди подобаються добрі та розумні люди", - сказала Маргарет. Вона не впала в лютю, як це зробили б деякі дівчата, але її обличчя почервоніло, а дихання стало частішим, ніж зазвичай - ознаки сильного хвилювання з її боку, що міс Полхемптон не забарилася помітити.

"Їй подобається, коли вони на своєму місці, дороженька. Ця дружба не кращою стає ні для вас, ні для міс Колвін. Ваші життєві позиції настільки різні, що ваша увага до неї не може не викликати незадоволення і недоброзичливості в її душі. Це надзвичайно нерозумно, і я не думаю, що твоя люба мама схвалила б це, якби знала обставини".

"Але сім'я Джанетти зовсім не має поганих зв'язків, - з деяким зав'язанням сказала Маргарет. "Неподалік від нас живуть її двоюрідні брати - їм належить сусідній будинок..."

"Ти їх знаєш, дороженька?"

"Я знаю *про* них, - відповіла Маргарет, раптом почервонівши дуже сильно і виглядаючи незручно, - але не думаю, що коли-небудь бачила їх, вони так далеко від дому..."

"Я теж знаю *про* них, - похмуро сказала міс Полхемптон, - і не думаю, що ви коли-небудь сприятимете інтересам міс Колвін, згадуючи про її зв'язок з цією родиною. Я чула, що леді Кароліна розповідає про міс Бранд та її дітей. Вони не ті люди, моя люба Маргарет, про яких тобі бажано знати".

"Але ж рідні Джанетти живуть зовсім поруч з нами", - сказала Маргарет дуже благальним тоном. "Я знаю їх вдома, вони живуть у Бімінстері - не більше трьох миль звідси".

"А чи можу я запитати, чи відвідує їх леді Керолайн, моя люба?" - запитала міс

Полхемптон з легким сарказмом, який знову повернув на світле обличчя Маргарет рум'янець. Дівчина не змогла відповісти; вона знала, що мачуха Джанетти зовсім не та людина, з якою леді Керолайн Ейдер охоче розмовляє, і все ж їй не хотілося говорити, що її знайомство з Джанеттою відбулося лише на уроках танців у Бімінстері. Певно, міс Полхемптон про це здогадалася. "За таких обставин, - сказала вона, - гадаю, я маю право написати леді Керолайн і попросити її зробити тобі невеличке зауваження, моя люба Маргарет. Напевно, вона краще за мене зможе пояснити тобі непристойність твоєї поведінки".

На очі Маргарет навернулися сльози. Вона не звикла, щоб їй так дорікали.

"Але... Я не знаю, міс Полхемптон, що ви хочете, щоб я зробила", - сказала вона, більш нервово, ніж зазвичай. "Я не можу відмовитися від Джанетти; я не можу уникнути розмови з нею, знаєте, навіть якщо б я хотіла..."

"Я не бажаю нічого подібного, Маргарет. Будь з нею доброю і ввічливою, як завжди. Але дозволь порадити тобі не робити з неї постійного компаньйона в саду -- не намагайся сидіти з нею поруч на уроках або переглядати одну і ту ж книгу. Я поговорю про це з самою міс Колвін. Думаю, я зможу її зрозуміти".

"О, будь ласка, не говори з Джанеттою! Я вже все зрозуміла, - сказала Маргарет, збліднувши від горя. "Ти не знаєш, як вона завжди була до мене добра і чуйна..."

Ридання заглушили її слова, скоріше, до тривоги міс Полхемптон. Вона не любила бачити, як плачуть її дівчата - найменше Маргарет Ейдер.

"Моя люба, тобі нема чого хвилюватися. Сподіваюся, в цьому домі до Джанетти Колвін завжди ставилися справедливо і доброзичливо. Якщо ти намагатимешся лише полегшити її життєве становище, а не зробити гірше, то зробиш їй найбільшу послугу яка в твоїх силах. Я зовсім не маю на увазі, що бажаю, щоб ви були до неї недобрими. Трохи більше стриманості, трохи більше обережності у вашій поведінці, і ви станете тим, ким я завжди хотіла вас бачити - заслугою ваших батьків і школи, яка вас виховала!"

Це почуття було настільки сильним, що зупинило сльози Маргарет, і коли вона побажала їй на добраніч і пішла спати, міс Полхемптон на мить-другу завмерла, немовби намагаючись оговтатися від мимовільного напруження, викликаного

вираженням ніжних почуттів. Можливо, саме ця реакція змусила її майже одразу ж різко подзвонити у дзвіночок і сказати - так само різко - покоївці, яка з'явилася у відповідь.

"Пришліть до мене міс Колвін".

Однак минуло п'ять хвилин, перш ніж прийшла міс Колвін, і директриса школи встигла втратити терпіння.

"Чому ти не прийшла одразу, коли я тебе покликала?" - суворо запитала вона, як тільки Джанетта представилася.

"Я лягала спати, - швидко відповіла дівчинка, - і мені довелося знову одягатися".

Короткі, рішучі акценти різали слух міс Полхемптон. Міс Колвін і не наполовину говорила так "гарно", як люба Маргарет Ейдер, казала вона собі.

"Я говорила про тебе з міс Адер, - сказала директорка холодно. "Я казала їй, як тепер кажу вам, що різниця у вашому становищі робить вашу теперішню близькість дуже небажаною. Я хочу, відтепер щоб ви зрозуміли, що міс Адер не буде гуляти з вами в саду, не буде сидіти поруч з вами в класі, не буде спілкуватися з вами, як це було дотепер, на рівних".

"Чому б нам не спілкуватися на рівних?" - сказала Джанетта. Вона була чорнобровою дівчиною з прозорою оливковою шкірою, її очі блищали, а щоки палахкотіли від обурення, коли вона говорила.

"Ви не рівні, - сказала міс Полхемптон з крижаним невдоволенням у тоні - вона розмовляла зовсім по-іншому з Маргарет. "Ви заробляти собі на хліб: у цьому немає нічого ганебного, але це ставить вас на інший рівень, ніж міс Маргарет Адер, онука графа і єдина дитина одного з найбагатших простолюдинів Англії. Я ніколи раніше не нагадувала вам про різницю в становищі між вами і молодими леді, з якими вам досі дозволялося спілкуватися; і я дійсно думаю, що мені доведеться прийняти інший метод - якщо тільки ви не будете поводитися, міс Колвін, трохи скромніше і пристойніше".

"Чи можу я запитати, яким би був ваш інший метод?", - запитала міс Колвін з досконалим самовладанням.

Міс Полхемптон якусь мить мовчки дивилася на неї.

"Почнемо з того, - сказала вона, - що я можу змінити порядок харчування і попросити вас їсти разом з молодшими дітьми, а також іншими способами відгородити вас від товариства молодих панянок. А якби це не допомогло, я могла б дати зрозуміти твоєму батькові, що наша домовленість не є задовільною, і що їй краще закінчитися в кінці цього семестру".

Почувши цю погрозу, Джанетта опустила очі, і колір обличчя її потьмянів. Це багато значило для неї. Вона відповіла швидко, але з деякою нервозністю в тоні.

"Звичайно, тоді має бути так, як ви кажете, міс Полхемптон. Якщо я вас не

задовольняю, я мушу піти".

"Ви мене дуже добре задовольняєте, за винятком одного. Однак зараз я не вимагаю від вас жодних обіцянок. Я спостерігатиму за вашою поведінкою протягом наступних кількох днів, і керуватимуся тим що побачу. Я вже говорила з пані Адер".

Джанетта закусила губи. Після паузи вона сказала: "Це все? Я можу йти?"

"Ви можете йти", - велично сказала міс Полхемптон, і Джанетта м'яко і повільно відійшла.

Але щойно вона опинилася за дверима, її поведінка змінилася. Вона розплакалася, стрімко піднімаючись широкими сходами, і її очі були настільки засліплені, що вона навіть не побачила білу постать, яка зависла на сходовому майданчику, аж поки не опинилася в обіймах Маргарет. Всупереч усім правилам - чи не вперше в житті - Маргарет чекала і спостерігала за приходом Джанетти; і тепер, притиснувшись одна до одної, як сестри, дві подружки пошепки розмовляли на сходах.

"Люба, - сказала Маргарет, - була вона дуже недоброю?"

"Вона була дуже жахливою, але, мабуть, нічого не могла з собою вдіяти", - сказала Джанетта зі сміхом що, змішувався з риданнями. "Ми не повинні більше бути подругами, Маргарет".

"Але ми будемо друзями - назавжди, Джанетта". "Ми не повинні сидіти разом або ходити разом..."

"Жанетто, я буду поводитися з тобою так само, як завжди". Ніжна Маргарет була в бунті.

"Вона напише твоїй мамі, Маргарет, і моєму батькові".

"Я теж напишу своїм і все поясню", - з гідністю сказала Маргарет. А Джанетті не вистачило духу прошепотіти подрузі, що тон, яким міс Полхемптон писатиме леді Керолайн, дуже сильно відрізнятиметься від того, яким вона напише містеру Колвіну.

PROTECTED BY THE AUTHOR OF THE TRANSLATION

РОЗДІЛ II.

ТАКТИКА ЛЕДІ КЕРОЛАЙН

Хелмслі Корт вважався одним з найкрасивіших будинків у Бімінстері - місці, яке було багате на гарні будинки, адже це було кафедральне місто, розташоване в одному з найкрасивіших південних графств Англії. Село Хелмслі являло собою мальовничу маленьку групу чорно-білих котеджів, з садами, повними старомодних квітів перед ними, і луками та лісами позаду. Хелмслі Корт трохи вище, ніж село, і з його вікон відкривався чудовий краєвид, обмежений вдалині довгим невисоким пасмом пагорбів, блакитних за якими, як казали, в ясні дні пильні очі могли вловити блискуче море. Сам будинок був дуже гарною старовинною будівлею, з довгою терасою, що простягалася перед його нижніми вікнами, і квітниками, якими захоплювалася половина графства. У ньому була картинна галерея і розкішна зала з полірованою підлогою і вітражами, з усіма приналежностями старовинного і знаменитого особняка, а також увесь комфорт і розкіш, які тільки може дати сучасна цивілізація.

Саме ця остання характеристика зробила "Двір", як його зазвичай називали, таким популярним. У мальовничих старовинних будинках іноді бувають протяги і незручності, але в "Дворі" таких недоліків ніколи не допускали. Все йшло бездоганно: слуги були досконало навчені; завжди впроваджувалися найновіші вдосконалення, які тільки були можливі: будинок був ідеально розкішним, в ньому ніколи не було жодної сварки чи розбрату: жоден домашній клопіт ніколи не досягав вух господині дому, жодні турботи чи неприємності не могли існувати в цій безтурботній атмосфері. Про це навіть не можна було сказати, що це було нудно. Бо господар двору був гостинною людиною з багатьма смаками та забаганками, яким він любив потурати, запрошуючи з Лондона численних друзів, чиї примхи збігалися з його власними, а його дружина була трохи вишуканою леді, яка теж мала лондонських друзів, а також сусідів, яких вона любила розважати. Будинок рідко був вільний від відвідувачів і частково саме з цієї причини, леді Керолайн Адер, будучи по-своєму мудрою жінкою, влаштувала так, щоб два-три роки життя її дочка провела в дуже добірній школі-пансіоні міс Полхемптон у Брайтоні. Для Маргарет було б дуже погано, міркувала вона, якби її краса стала відома всьому світу ще до того, як вона вийде з дому; і справді, коли містер Ейдер наполягатиме на тому, щоб постійно запрошувати своїх друзів, неможливо буде

тримати дівчинку в шкільному класі, щоб її ніхто не бачив і не говорив про неї; а тому краще, щоб на деякий час вона геть поїхала. Містеру Ейдеру це не сподобалося; він дуже любив Маргарет і заперечував проти її від'їзду з дому; але леді Керолайн була м'яко невблаганною і домоглася свого - як вона зазвичай і робила.

Вона не дуже схожа на матір тієї високої дівчинки, яку ми бачили в Брайтоні: вона сидить на чолі столу для сніданку у вишуканому ранковому вбранні - дивовижному поєднанні шовку, мусліну, мережива та блідо-рожевих стрічок з крихітним білим песиком на колінах. Вона набагато менша за Маргарет і темніша за кольором шкіри: проте саме від неї Маргарет успадкувала великі, привабливі горіхові очі, які дивляться на вас з нескінченною солодкістю, в той час як їхня власниця, можливо, думає про *меню* або рахунок до мірошника. Обличчя леді Керолайн худорляве і гостре, але колір обличчя залишається чистим, а м'яке каштанове волосся дуже гарно укладене. Коли вона сидить спиною до світла, за рожевою фіранкою, просто підфарбувавши ніжну щоку (адже леді Керолайн завжди ретельно стежить за зовнішністю), вона виглядає ще досить молодою жінкою.

Саме на містера Ейдера Маргарет найбільше схожа. Це високий і надзвичайно вродливий чоловік, чие волосся, вуса та гостра борідка колись були такими ж золотистими, як м'які коси Маргарет, але зараз трохи відтіняються сивиною. У нього пильні блакитні очі, які пасують до його світлого кольору обличчя, а його довгі кінцівки ніколи не стоять нерухомо протягом багатьох хвилин разом. Спокій його доньки, схоже, перейшов від матері; звичайно, він не може бути успадкований від невгамовного Реджинальда Ейдера.

Третій присутній за сніданком - і поки що єдиний відвідувач у домі - молодий чоловік років двадцяти-семи, двадцяти-восьми, високий, смаглявий, дуже стриманий, з вугільно-чорною борідкою, підстриженою під нуль, серйозними темними очима і напрочуд приємним та розумним виразом обличчя. Його не можна назвати вродливим, але його обличчя притягує до себе; це обличчя людини з швидким сприйняттям, великою добротою серця і витонченим та культурним розумом. Ніхто не користується більшою популярністю в цьому графстві, ніж молодий сер Філіп Ешлі, хоча його сусіди іноді нарікають на його заглибленість у наукові та філантропічні справи і вважають, що було б краще, якби він частіше виходив на

прогулянки з гончаками або був би більш влучним стрільцем. Через свою короткозорість він ніколи особливо не захоплювався ні спортом, ні іграми на вправність, а його інтерес завжди зосереджувався на інтелектуальних заняттях, що дивувало сусідніх більш провінційних зброєносців.

Поштову сумку принесли, поки тривав сніданок, і два-три листи поклали перед леді Кароліною, яка з недбалим виглядом вибачення відкрила їх і прочитала по черзі. Вона посміхнулася, коли поклала їх на місце і подивилася на чоловіка.

"Це новий досвід, - сказала вона. "Вперше в нашому житті, Реджинальде, ми маємо офіційну скаргу від нашої Маргарет".

Сер Філіп з нетерпінням подивився на нього, а пан Адер підняв брови, помішав каву і голосно розсміявся.

"Чудеса ніколи не припиняються, - сказав він. "Присмно чути, що наша непорочна Маргарита зробила щось погане. Що таке, Керолайн? Вона звикла спізнюватися на сніданок? Трохи непунктуальності - єдиний недолік, про який я коли-небудь чув, і який вона успадкувала від мене".

"Мені повинно бути прикро думати, що вона була бездоганною, - спокійно сказала леді Керолайн, - це звучить так неприємно. Але загалом Маргарет, мушу сказати, дуже вразлива дитина".

"Ви маєте на увазі, що її шкільна вчителька не вважає її здібною до навчання?" - розважився пан Адаір. "Що вона робила?"

"Нічого особливо поганого. Подружитися з гувернанткою- ученицею, чи щось таке..."

"Саме так і вчинила б щедра серцем дівчина!" - вигукнув сер Філіп, і його темні очі раптово засвітилися теплом.

Леді Керолайн посміхнулася до нього. "Директриса школи вважає, що ця дівчина не підходить Маргарет як подруга, і хоче, щоб я втрутилася", - сказала вона.

"Моліться, щоб нічого подібного не сталося", - сказав пан Адаір. "Я б довіряв інстинкту моєї Перлінки будь-де. Вона б ніколи не завела собі неподходящого друга!"

"Маргарет сама написала мені, - сказала леді Керолайн. "Здається, надзвичайно схвилювана цією справою. "Дорога мамо, - пише вона, - молися, щоб міс Полхемптон не вчинила несправедливого і неблагородного вчинку". Вона не схвалює моєї дружби з дорогою Джанеттою Колвін лише тому, що Джанетта бідна; і вона погрожує покарати Джанетту, а не мене, відправивши її з ганьбою додому. Джанетта навчається тут у гувернантки, і для неї буде великою бідою якщо її відішлють. Я сподіваюся, що ви скоріше заберете мене, ніж допустите таку несправедливість".

"Моя Перлина влучає точно в ціль", - самовдоволено сказав пан Адаір. Він підвівся і почав ходити по кімнаті. "Вона вже достатньо доросла, щоб повернутися додому, Керолайн. Зараз червень, а термін закінчується в липні. Привези її додому і запроси маленьку гувернантку, і ти скоро побачиш, чи підходить вона Маргарет як подруга". Він засміявся у своїй м'якій, доброзичливій манері, прихилився до камінної полиці, погладжуючи жовті вуса і дивлячись на дружину.

"Я не впевнена, що це було б доцільно", - сказала леді Керолайн зі своєю гарною посмішкою. "Джанетта Колвін: Колвін? Хіба Маргарет не знала її до того, як пішла до школи? Хіба в Бімінстері немає Колвінів? Лікар - так, я пам'ятаю його, а ти, Реджинальде?"

Пан Адер похитав головою, але сер Філіп поспішно підняв очі.

"Я знаю його - людину, що бореться за життя, з великою родиною. Його перша дружина, як мені здається, мала досить хороші зв'язки: у всякому разі, вона була пов'язана з Брендами з Бранд-Холу. Після її смерті він одружився вдруге".

"І це ви називаєте хорошими зв'язками, Філіпе?" - з м'яким докором запитала леді Керолайн, а містер Адер розсміявся і засвистів, але одразу ж опанував себе і вибачився.

"Перепрошую, я забув, на чому я зупинився: чим менше ми будемо мати справу з брендами Brand Hall, тим краще, Філе".

"Я нічого про них не знаю", - досить серйозно відповів сер Філіп.

"І ніхто інший" - поспішно - "вони ніколи не живуть вдома, знаєш. То ця дівчина - їхній зв'язок?"

"Можливо, не дуже підходяща подруга: Міс Полхемптон може мати рацію, - сказала леді

Керолайн. "Гадаю, я повинна поїхати в Брайтон і побачитися з Маргарет".

"Візьміть її з собою", - необачно сказав пан Адайр. "Вона досить намучилася зі школою: їй майже вісімнадцять, чи не так?"

Але леді Керолайн з усмішкою відмовилася щось вирішувати, поки сама не поспілкується з міс Полхемптон. Вона попросила чоловіка замовити для неї карету, а сама пішла, щоб покликати покоївку і зібратися в дорогу.

"Ти ж не підеш сьогодні, Філіпе?" - сказав містер Адер майже з проханням. "Я буду зовсім один, а моя дружина, можливо, не повернеться до завтра - невідомо".

"Дякую, я буду дуже радий залишитися", - сердечно відповів сер Філіп. Після хвилинної паузи він додав з відтінком сором'язливості: "Я не бачив ващу доньку з тих пір, як їй виповнилося дванадцять років".

"Хіба ні?" - з цікавістю запитав пан Адайр. "Що ви кажете?! Якою гарненькою дівчинкою вона була тоді! Ви так не вважаєте?"

"Я вважав її найпрекраснішою дитиною, яку я коли-небудь бачив у своєму житті", - сказав сер Філіп з дивовижною побожністю в манерах.

Він побачив леді Керолайн саме тоді, коли вона вирушала до поїзда в супроводі чоловіка і покоївки, а містер Ейдер провів її до вагона і галантно запропонував супроводжувати її, якщо вона бажає. "Зовсім не обов'язково, - сказала леді Керолайн з поблажливою посмішкою. "Я повернуся додому до вечері. Подбайте про мого чоловіка, Філіпа, і не дозволяйте йому нудьгувати".

"Якщо вони роблять Маргарет нещасною, не забудьте забрати її з собою", - були останніми словами містера Ейдера. Леді Керолайн посміхнулася йому доброю посмішкою, але незбагненною і кивнула, коли її закружляло. Сер Філіп подумав про себе, що вона схожа на жінку, яка йде своїм шляхом, незважаючи на поради чи рекомендації чоловіка чи будь-кого іншого.

Він посміхнувся раз чи двічі за день, коли вона на прощання сказала йому, щоб він не дозволяв її чоловікові бути нудним. Він знав Адейрів багато років і ніколи не бачив Реджинальда Адейра нудним за жодних обставин. Він був надто сповнений інтересів, "примх", як їх називали деякі люди, щоб бути нудним. Він водив сера Філіпа по

картинній галереї, по стайнях, по псарнях, по квітнику, по власній майстерні (де він малював олією, коли не мав чим) з невгамовною енергією і пожвавленням. Інтереси лежали в інших площинах, але він був цілком здатний співчувати сера Філіпа інтересам містера Адера. День минув приємно, і здавався досить коротким для всього, що обидва чоловіки хотіли в нього втиснути; хоча час від часу містер Адер говорив напівнестерпляче: "Цікаво, як там Керолайн!" або "Сподіваюся, вона привезе з собою Маргарет!". Але я на це не сподіваюся, знаєте. Керрі завжди була чудовим прихильником освіти і подібних речей".

"А міс Адер теж інтелектуалка?" - з повагою запитав сер Філіп.

Містер Адер раптом розсміявся. "Інтелектуал? Наша Дейзі? Наша Перлина?" - сказав він. "Зачекай, поки не побачиш її, а тоді задавай питання, якщо хочеш".

"Боюся, я не зовсім розумію".

"Звісно, не знаєш. Це говорить упередженість люблячого батька, мій любий друже. Я лише мав на увазі, що ці молоді, свіжі, гарненькі дівчата викидають такі питання з голови".

"Тоді вона мабуть, дуже гарна", - посміхнувся сер Філіп.

Він бачив багато вродливих жінок, але казав собі, що краса його не цікавить. Модні, балакучі жінки були йому огидні. Сестер у нього не було, але він дуже любив свою матір, і на ній він заснував дуже високий ідеал жіночності. Останнім часом він почав невиразно думати, що повинен одружитися: цього вимагав обов'язок, а сер Філіп завжди був уважним, якщо не слухняним, до голосу обов'язку. Але він не був схильний одружуватися з дівчиною зі шкільної лави або з дівчиною, яка звикла до виснажливої розкоші (як він вважав) Хелмслі-Корту: він хотів енергійну, розсудливу, з великим серцем і широкими поглядами жінку, яка була б його правою рукою, його першим державним міністром. Сер Філіп був досить заможним, але аж ніяк не надмірно; і у нього були інші способи використання свого багатства, окрім купівлі картин, утримання стаєнь і розплідників, і це коштувало їм величезних грошей. Якщо міс Ейдер така вродлива, подумав він, то добре, що її немає вдома, бо, звісно, не виключено, що його могло б привабити вродливе личко, а, хоч він і любив Керолайн, не надто прагнув одружитися з її донькою. Те, що вона ставилася до нього з великою увагою, і те, що він

якось підслухав, як назвала вона його "найпривабливішим кавалером в окрузі", вже трохи насторожило його. Леді Керолайн не була вульгарною матір'ю-свахою, він знав це досить добре; але в деяких аспектах вона була цілком світською жінкою, а Філіп Ешлі був, по суті, несвітською людиною.

Того вечора, коли він піднявся нагору, щоб переодягнутися до вечері, його вразило те, що двері стояли відчиненими, яких він ніколи раніше не бачив: двері до гарної, добре освітленої, рожево-білої кімнати, ідеальної квартири для молодої дівчини. Вечір був прохолодний, і почав накрапати дощ, тому в сталевій решітці горів маленький яскравий вогонь, що кидав веселе сяйво на білі овечі килимки та рожеві штори. Покоївка, здавалося, поралася з якоюсь білою тканиною - на вигляд це була марля і мереживо, - а інший слуга, коли сер Філіп проходив повз, увійшов з великою білою вазою, наповненою червоними трояндами.

"Невже вони чекають на гостей цієї ночі?" - подумав юнак, який про будинок достатньо, щоб зрозуміти, що ця кімната кімнатою не була загального користування. "Адаір нічого про це не казав, але, можливо, хтось приїде з міста".

У цей час йому принесли цілу пачку листів, і, читаючи і відповідаючи на них, він не помітив ні стукоту коліс карети, ні метушні, пов'язаної з приїздом до будинку. І справді, він залишив собі так мало часу, що мусив одягатися з надзвичайним поспіхом, і нарешті спустився донизу з переконанням, що він непростимо запізнився.

Але, мабуть, він помилявся.

У вітальні була лише одна постать - молода дівчина у вечірній сукні. Ні леді Керолайн, ні містера Ейдера на сцені не з'явилося; натомість біля каміна, біля маленького потріскуючого вогника, який, на знак поваги до прохолоди англійського червневого вечора, був розпалений, стояла висока, вродлива, струнка дівчина з блідим кольором обличчя і м'яким, вільно закрученим золотистим волоссям. Вона була одягнена в чисто біле, м'яке вільне плаття з індійського шовку, оздоблене найтоншим мереживом: воно було високим до молочного-білого горла, але відкривало округлі вигини витонченої руки до ліктя. На ній не було ніяких прикрас, але в мереживну оборку сукні на шії була закріплена біла троянда. Коли вона повернула обличчя до новоприбулого, сер Філіп раптом відчув себе приниженим. Справа була не в тому, що вона була така вродлива - в

ті перші хвилини він навряд чи вважав її красивою, - а в тому, що вона справила на нього враження серйозної, цнотливої грації та невинності, що майже бентежило його. Її чистий колір обличчя, серйозні, спокійні очі, граціозні рухи, коли вона трохи просунулася, щоб прийняти його, викликали у нього більше, ніж захоплення, - щось схоже на благоговіння. Вона виглядала молодою, але це була молодість у досконалості: була якась дивовижна обробка, делікатність, полірування, які зазвичай не асоціюються з надзвичайною молодістю.

"Ви, здається, сер Філіп Ешлі?" - сказала вона, простягаючи йому свою тонку прохолодну руку без жодного збентеження.

"Можливо, ви мене не пам'ятаєте, але я вас чудово пам'ятаю, я - Маргарет Адер".

РОЗДІЛ III.

У ХЕЛМСЛІ КОРТ.

"Леді Керолайн повернула вас назад?" - запитав сер Філіп після першої паузи здивування.

"Так", - безтурботно відповіла Маргарет. "Мене виключили."

"Вигнали! *Тебе?*"

"Так, справді", - відповіла дівчинка, ледь помітно посміхаючись. "Як і мою велику подругу, Джанетта Колвін. А ось і вона: Джанетта, я кажу серу Філіпу Ешлі, що нас виключили, але він мені не вірить".

Сер Філіп з деякою цікавістю обернувся, щоб побачити дівчину, про яку він вперше почув того ранку. Раніше він не помічав її присутності. Він побачив смагляве маленьке створіння з очима, які розпухли від сліз і стали майже невидимими, з маленькими, непримітними рисами обличчя і ротиком, що тремтів від хвилювання. Маргарет могла дозволити собі бути спокійною, але для цієї дівчинки виключення зі школи, очевидно, було прикрою неприємністю. Він вклав ще більше доброти і лагідності у свій голос і погляд, коли розмовляв з нею.

Джанетта, можливо, відчула себе б трохи ніяково, якби не була повністю поглинута власними переживаннями. Вона ніколи раніше не переступала поріг такого розкішного будинку, як Хелмслі-Корт, ніколи в житті не вечеряла допізна і не розмовляла з джентльменом у вечірньому фракі. Розмір і пишність кімнати, можливо, пригнітили б її, якби вона повністю усвідомлювала їх. Але в даний момент вона була дуже

заклопотана своїми справами і майже не замислювалася про нову ситуацію, в якій опинилася. Єдине, що вразило її, - це увага, яку приділяли її сукні Маргарет і покоївка Маргарет. Джанетта одягла б свою денну чорну кашемірову сукню з маленькою срібною брошкою, і відчула б, що і сама була чудово вбрана; але Маргарет, порадившись із дуже поважною молодою особою, яка поблажливо розчісувала волосся міс Колвін, сама принесла до кімнати Джанетти сукню з чорного мережива на шовку вишневого кольору і вблагала її одягти її.

"Тобі буде так жарко внизу, якщо ти не одягнеш щось прохолодне", - сказала Маргарет. "У вітальні горить камін: тато любить, щоб у кімнатах було тепло. Мої сукні не підійшли б тобі, я набагато вища за тебе; але мама якраз твого зросту, і хоча ти худіша, можливо... Але я не знаю: сукня сидить на тобі чудово. Поглянь у дзеркало, Джанет, ти просто чудова".

Джанетта подивилася і трохи почервоніла - не тому, що вважала себе розкішною, а тому, що сукня відкривала її шию і руки так, як жодна інша сукня не робила цього раніше. "Хіба вона повинна бути відкритою, як зараз?" - невизначено запитала вона. "Ти носиш свої сукні так, коли ти вдома?"

"Мої високі", - сказала Маргарет. "Я не "не в темі", знаєте. Але ти старша за мене, і ти колись вчителювала - думаю, можна вважати, що ти "не в темі", - додала вона, трохи посміхнувшись. "Ти дуже гарно виглядаєш, Джанетто: у тебе такі гарні руки! А тепер мені треба йти одягатися, і я покличу тебе, коли буду готова спуститися вниз".

Джанетта відчувала певні сумніви, чи не занадто вона пишна для такої події; але вона змінила свою думку, коли побачила вишуканий шовк і мереживо Маргарет та витончену парчу леді Керолайн; і вона відчула себе зовсім недостойною взяти руку містера Ейдера, коли оголосили про обід і господар ввічливо повів її до їдальні. Їй було цікаво, чи знає він, що вона лише маленька гувернантка-учениця, і чи не розсердиться на неї. Містер Ейдер був дуже сердитий на неї за те, що вона стала причиною раптового від'їзду його дочки зі школи. Насправді, містер Ейдер мав добру позицію, і вся ця історія його дуже потішила; крім того, оскільки він був радий поверненню доньки додому, він мав нелогічну схильність знав її бути задоволеним і Джанеттою. "Якщо Маргарет так любить її, значить, щось у ній є", - сказав він собі, критично

оглядаючи ніжні риси обличчя і великі темні очі дівчини. "Я приверну її увагу за вечерею".

Він старався з усіх сил і був таким приємним і веселим, що Джанетта втратила свою сором'язливість і забула про всі свої проблеми. У неї був гострий язик, про що знали всі, хто був у міс Полхемптон, і незабаром вона переконалася, що не втратила його. Вона була неабияк здивована тим, що за обіднім столом не було сказано жодного слова про причину повернення Маргарет: у її власному домі це було б темою вечора, її обговорювали б з усіх боків, і вона, напевно, розплакалася б ще до закінчення першої години. Але тут було очевидно, що цій справі не надавали великого значення. Маргарет виглядала безтурботною, як завжди, і спокійно приєдналася до розмови, яка різьчилося від поліпшеної бесіди міс Полхемптон: розмови про графських веселунів і графських магнатів, плітки про сусідів - плітки нешкідливі, хоча й легковажні, бо леді Керолайн ніколи не дозволяла за своїм столом розмов, окрім нешкідливих, про моду, про старовинний фарфор, про музику та мистецтво. Містер Ейдер пристрасно любив музику, і коли він побачив, що міс Колвін справді дещо в ній розуміється, то відчув себе в своїй тарілці. Вони розмовляли про фути, сонати, концерти, квартети і тріо, аж поки навіть леді Керолайн не злегка підняла брови, дивуючись технічному характеру розмови; а сер Філіп обмінявся з Маргарет вітальною посмішкою з приводу ювілею її подруги.

Радість від того, що вона знайшла споріднену душу, додала рум'янцю оливковим щокам Джанетти і блиску її темним очам: вона виглядала нікчемною, коли прийшла на обід, а на десерті була неперевершено вродливою. Містер Ейдер помітив її миготливу, скороминущу красу і сказав собі, що смак Маргарет бездоганний; він такий самий, як і його власний; він повністю довіряв Маргарет.

Коли дами повернулися до вітальні, сер Філіп обернувся до господаря з ледь прихованою цікавістю. "Леді Керолайн привела її назад?" - запитав він, бажаючи поставити запитання, але не знаючи, як їх правильно сформулювати.

Пан Ейдер весело розсміявся. "Це найдивніша річ, про яку я коли-небудь чув", - сказав він тоном, сповненим задоволення. "Маргарет закохалася в цю чорнооку дівчинку - гарненьку, до речі, як ви гадаєте, - і ніщо не повинно заважати їй, окрім того, щоб її

коханий гуляв з нею, сидів біля неї і так далі - знаєте, як це романтично для дівчат? Шкільна вчителька втрутилася, сказала, що це неправильно і так далі; заборонила це. Здається, міс Колвін послуhalася б, але Маргарет взяла тихенько уламок між зубами. Міс Колвін було наказано їсти за приставним столиком: Маргарет наполягала на тому, щоб їсти там же. Школа була в замішанні. Нарешті міс Поулхемптон вирішила, що найкращий вихід зі скрутного становища - спочатку поскаржитися нам, а потім негайно відправити міс Колвін додому. Вона б не відправила *Маргарет* додому, ви ж знаєте!"

"Це було дуже важко для міс Колвін, - серйозно сказав сер Філіп.

"Так, страшенно важко. Тож Маргарет, як ви вже чули, звернулася до своєї матері, і коли леді Керолайн приїхала, вона виявила, що не тільки коробки міс Колвін були спаковані, але й Маргарет теж; а Маргарет заявила, що якщо її подругу виженуть за те, в чому вона сама винна, то вона й години не залишиться в домі. Міс Полхемптон плакала: дівчата бунтували, вчителі були у відчаї, тож моя дружина вирішила, що найкращим виходом зі скрутного становища буде забрати обох дівчат одразу, а вже потім з'ясовувати стосунки з родичами міс Колвін. Жарт у тому, що Маргарет наполягає на тому, що її "виключили".

"Так вона мені сказала ".

"Класна керівниця сказала щось на кшталт цього, знаєте. Кароліна каже, що жінка зовсім втратила самовладання і виставила себе напоказ. Кароліна була рада забрати нашу дівчинку. Але, звичайно, це все нісенітниця, що її "виключили" як покарання; вона пішла за власним бажанням".

"Навряд чи можна уявити собі покарання у зв'язку з нею, - тепло сказав сер Філіп.

"Ні, вона гарненька дівчинка, чи не так? А її маленька подруга збиває її зі сліду, бідолаха".

"Гадаю, ця справа може спричинити серйозні незручності для міс Колвін?"

"О, можете на це покластися, вона не програє", - поспішно відповів пан Ейдер. "Це ми ще побачимо. Звичайно, вона не зазнає ніякої шкоди через дружбу моєї дочки для неї".

Сер Філіп не був у цьому впевнений. Незважаючи на його сильне захоплення красою Маргарет, йому спадало на думку, що романтична заангажованість дівчини красою,

становищем і багатством своєї менш щасливої сестри не увінчалось надто блискучими результатами. Без сумніву, міс Ейдер, вихована в розкоші та поблажливості, не усвідомлювала шкоди, завданої майбутньому бідної гувернантки-учениці її несподіваним звільненням зі школи-пансіону міс Полхемптон. Для Маргарет усе, що вирішила сказати чи зробити директорка школи, мало що важило; для Джанетти Колвін це могло колись означати процвітання або дуже серйозні негаразди. Сер Філіп не зовсім вірив у компенсацію, яку так легко пообіцяв містер Ейдер. Він занотував у пам'яті стан і перспективи міс Колвін і пообіцяв собі, що не забуде її. І не дуже багато значило для такої зайнятої людини, як сер Філіп Ешлі.

Тим часом у вітальні між трьома дамами точилась інша розмова. Маргарет ніжно обійняла Джанетту за талію, коли вони стояли біля каміна, і з посмішкою подивилася на матір. Леді Керолайн опустилася в м'яке крісло по інший бік каміна і споглядала двох дівчат.

"Це краще, ніж Клермонт Хаус, чи не так, Джанет?" - запитала Маргарет. "Дійсно, так", - вдячно відповіла Джанетта.

"Ти знайшла шлях до татового серця своїми розмовами про музику, чи не так, мамо? І хіба ця сукня їй не пасує?"

"Тут треба трохи змінити рукав, - сказала леді Керолайн спокоем, який Джанетта завжди приписувала Маргарет як особливу чесноту, але який, як вона тепер зрозуміла, був просто характерний для будинку і сім'ї в цілому, - але Маркхем може зробити це завтра". Увечері прийдуть люди, і рукав буде краще виглядати вкороченим".

У вухах Джанетти це зауваження прозвучало трохи недоречно, але Маргарет зрозуміла і погодилася. Це означало, що леді Керолайн була в цілому задоволена Джанеттою і не заперечувала проти того, щоб познайомити її зі своїми друзями. Маргарет злегка посміхнулася матері над головою Джанетти, поки та збиралася з духом, так би мовити, перед тим, як звернутися до леді Керолайн.

"Я вам дуже вдячна, - сказала вона нарешті, з трепетом вдячності у своєму солодкому голосі, який був дуже приємний на слух. "Але я подумала - коли мені буде найзручніше завтра повернутися додому?"

"Додому? До Бімінстера?" - Маргарет. "Але тобі не обов'язково їхати, любя; ти можеш

написати записку і сказати їм, що ти залишаєшся тут".

"Так, моя люба, я впевнена, що Маргарет ще не може розлучитися з тобою", - привітно сказала леді Керолайн.

"Дякую, це дуже люб'язно з вашого боку, - відповіла Джанетта, її голос тремтів. "Але я повинна запитати батька, чи можу я залишитися, і послухати, що він скаже; міс Полхемптон написала йому, і..."

"І він буде дуже радий, що ми визволили тебе з її лап", - сказала Маргарет з тихим тріумфальним сміхом. "Моя бідолашна Джанетта! Як ми страждали від її рук!"

Леді Керолайн, відкинувшись у м'якому кріслі, при світлі свічки, що виблискувало на сріблясто-сірій та білій парчі з ніжно-рожевими відтінками, і діамантах, що виблискували на її білих руках, так спокійно схрещених на руків'ї віяла зі слонов'ї кістки, не відчувала себе такою спокійною, як виглядала. Їй спало на думку, що Маргарет поводить себе необачно. Ця маленька міс Колвін, вона мусила заробляти собі на життя; було б недоброзичливо, якби вона не була придатною для своєї професії. Тому, коли вона заговорила, в її тоні прозвучало більше рішучості, ніж зазвичай.

"Завтра ми відвеземо вас до Бімінстера, моя люба міс Колвін, і ви зможете побачити свою сім'ю, а також попросити батька, щоб він дозволив вам кілька днів з Маргарет. Не думаю, що містер Колвін відмовить нам, - люб'язно сказала вона. "Цікаво, Маргарет, коли прийдуть ті чоловіки. Може, ти відкриєш піаніно і даси нам трохи музики? Ти ж співаєш, чи не так?"

"Так, трохи", - відповіла Джанетта.

"Трохи!" - вигукнула Маргарет з презирством. "У неї чудовий голос, мамо. Ходи і заспівай негайно, Джанетта, люба, і здивуй маму".

Леді Кароліна посміхнулася. Вона чула багато співаків свого часу і не очікувала, що буде вражена. Маленька гувернантка-вихованка, молодша вчителька в школі-інтернаті! Ентузіазм дорогої Маргарет, безумовно, захопив її.

Але коли Джанетта заспівала, леді Керолайн була неабияк здивована. Дівчинка мала напрочуд милий і багатий контральто, добре натренований голос; до того ж, вона співала з почуттям і пристрастю, які були дещо незвичними для такої юної дівчини.

Здавалося, ніби якась прихована сила, якась латентна риса виходила назовні в її співі, бо не знаходила іншого способу виразити себе. Ні леді Керолайн, ні Маргарет не розуміли, чому голос Джанетти так зворушив їх; сер Філіп, який зайшов зі своїм господарем під час музики, почув і був зачарований, сам не знаючи чому; лише містер Адер, чий музичні знання і світогляд дали змогу йому, незважаючи на, те що він був де в чому безглуздом, вловити найголовніші риси співу Джанетти..

"Знаєте, це зовсім не її голос, сказав згодом він Філіпу Ешлі в момент довіри, - це душа. Вона має більше цього товару, ніж годиться для жінки. Це робить її спів чудовим, знаєте, викликає сльози на очах і все таке інше - але, клянуся честю, я вдячний, що Маргарет не має такого голосу! Такі жінки або героїні чеснот, або йдуть до диявола. Вони завжди в крайнощах".

"Тоді ми можемо пообіцяти собі, що будемо з цікавістю спостерігати за кар'єрою міс Колвін", - сухо промовив сер Філіп.

Після Джанетти заспівала Маргарет; у неї був солодкий меццо-сопрано, не дуже сильний, але добре натренований і дуже приємний на слух. Сер Філіп вважав, що такий голос заспокоює нерви втомленого чоловіка у власному домі. Натомість Джанетти у співі було щось пристрасне, що тривожило і збуджувало, а не заспокоювало. Але він був цілком готовий захоплюватися, коли Маргарет закликала його до захоплення. Вони сиділи разом на дивані, і Джанетта, яка щойно закінчила одну зі своїх пісень, розмовляла з містером Ейдером, чи то він розмовляв з нею, чи то вона з ним. Леді Керолайн взялася за рецензію.

"Хіба голос міс Колвін не прекрасний?" запитала Маргарет з сяючими очима. "Дуже милий".

"Тобі не здається, що вона дуже виглядає?" - Маргарет захоплення подруги.

"Вона дуже гарна дівчина. Ви дуже любите одне одного?"

"О, так, відданий. Я так рада, що мені це вдалося!" - зітхнувши, сказала дівчина.

"У тому, щоб забрати її зі школи?"

"Так."

"Ти думаєш, що це було для її блага?" Маргарет розплющила свої прекрасні очі.

"Для її блага? Приїхати сюди замість того, щоб залишатися в тому тісному незручному будинку, давати уроки музики і терпіти насмішки міс Полхемптон?" Їй, очевидно, ніколи не спадало на думку, що ця зміна може бути для Джанетти чимось іншим, окрім як корисною.

"Без сумніву, це дуже приємно для неї, - сказав сер Філіп, посміхаючись, незважаючи на своє несхвалення. "Я лише хотів би знати, чи це добра підготовка життя, сповненого важкої праці, яке, ймовірно, чекає на неї попереду ". Він побачив, що Маргарет почервоніла, і подумав, чи не образиться вона на його пропозицію. Після хвилинної паузи вона відповіла, серйозно, але досить м'яко.

"Я ніколи раніше не думав про це в такому ключі. Я хочу, щоб вона залишилася тут, щоб їй взагалі ніколи не доводилося важко працювати".

"Чи погодиться вона на це?" "Чому ні?" - відповіла Маргарет.

Сер Філіп посміхнувся і більше нічого не сказав. Цікаво, сказав він собі, бачити, як мало Маргарет уявляла собі життя, не схоже на її власне і не схоже на неї саму. А хорообре, але чутливе личко Джанетти, з її рішучими бровами, губами і блискучими очима, обіцяло рішучість і оригінальність, які, він був переконаний, ніколи не дозволять їй стати просто іграшкою або придатком заможної родини, на що, здавалося, розраховувала Маргарет Ейдер. Але його слова справили враження. Вночі, коли леді Керолайн і її дочка Маргарет стояли в чарівній маленькій кімнаті, яка завжди, вона з несвідомою звичкою говорити відверто все, що спадало їй на думку, заговорила про зауваження сера Філіпа.

"Це було так дивно, - сказала вона, вона сер Філіп, здається, думав, що Джанетті погано, якщо залишиться тут, мамо. Чому це має бути погано для неї, мамо, любя?"

"Я не думаю, що їй буде зовсім погано, якщо вона проведе з нами день-два, любя, - сказала леді Керолайн, уважно стежачи за виразом обличчя Маргарет. "Але поки, мабуть, краще попрощатися. Ти ж знаєш, що завтра вона хоче повернутися додому, і ми не повинні відволікати її від виконання своїх обов'язків або від її власної сфери життя".

"Ні, - відповіла Маргарет, - але її обов'язки не завжди будуть її вдома, ти ж знаєш, мамо, любя".

"Гадаю, що ні, моя люба", - відповіла леді Керолайн невиразно, але ласкавим тоном, до якого Маргарет звикла. "Лягай спати, моя найсолодша, і ми поговоримо про все це завтра".

Тим часом Джанетта дивувалася розкоші кімнати, яку їй дали, і думала про події минулого дня. Коли у двері постукали, і Маргарет прийшла побажати їй доброї ночі, Джанетта стояла перед довгим дзеркалом і, мабуть, розглядала себе у світлі рожевих воскових свічок у срібних бра, які були закріплені по обидва боки дзеркала. Вона була в халаті, а її довге й рясне волосся спадало на плечі великою кучерявою масою.

"О, міс Марнославно!" - вигукнула Маргарет з більшою веселістю, ніж зазвичай, - "Ви милуєтеся своїм гарним волоссям?"

"Я подумала, - сказала Джанетта з інтенсивністю, яка часто була притаманна її промові, - що *тепер* я розумію тебе - тепер я знаю, чому ти так відрізнялася від інших дівчат, така мила, така спокійна і красива! Ти прожила в цьому прекрасному місці все своє життя! Для мене це як казковий палац - дім мрій; а ти - його королева, Маргарито, принцеса мрій!"

"Сподіваюся, одного дня я матиму щось більше, ніж мрії, над чим буду царювати, - сказала Маргарет, обійнявши подружку за шию. "І над чим ти повинна розділити мою королівську владу, Джанет, якби я не була королевою. Ти знаєш, як я тебе люблю - як я хочу, щоб ти завжди була зі мною і була моїм другом".

"Я завжди буду твоїм другом - завжди, до останнього дня мого життя!" - палко промовила Джанетта. Вони становили гарну картину, відбиваючись у довгому дзеркалі: висока, вродлива Маргарет, все ще у своїй м'якій білій шовковій сукні, обіймала рукою меншу фігурку смаглявої дівчини, чиє кучеряве волосся наполовину закривало рожевий бавовняний халат, і чиє смагляве обличчя було з любов'ю повернуте до обличчя подружки.

"І я впевнена, що тобі буде корисно залишитися зі мною", - сказала Маргарет, відповідаючи на невисловлене заперечення, що прозвучало в її голові.

"Добре для мене? Це смачно, це захоплено!" - вигукнула Джанетта. "Я ніколи в житті не їла нічого смачнішого. Люба Маргарет, ти така хороша і така добра - якби я могла хоч чимось віддячити тобі! Можливо, колись у мене буде така нагода, а якщо *буде*, то ти

побачиш, чи вірна я своїй подрузі, чи ні!".

Маргарет поцілувала її, злегка посміхнувшись ентузіазму Джанетти, який настільки відрізнявся від способів вираження, звичних у Хелмслі-Корт, що був майже кумедним.

РОЗДІЛ IV. В ДОРОЗІ.

Звісно, міс Полхемптон написала містеру й місіс Колвін, коли вирішила, що Джанетту слід забрати зі школи; і два чи три листи були переслані ще до того насиченого подіями дня, коли Маргарет заявила, що якщо Джанетта піде, то вона теж піде. Маргарет навмисне тримали в невіданні майже до останнього моменту, бо міс Полхемптон анітрохи не бажала скандалу, і, роздратована тим, що міс Ейдер віддавала перевагу Джанетті, вона розробила акуратний план, згідно з яким міс Колвін мала поїхати "на свіже повітря", а перевестися до школи у Вортінгу на початку наступного семестру, яку

утримувала її родичка. Ці плани були порушені безглуздом і необдуманим листом місіс Колвін до своєї падчерки, який Джанетта не змогла приховати від очей Маргарет. Цей лист був сповнений докорів на адресу Джанетти за те, що вона завдала стільки клопоту своїм друзям; "адже, звичайно, - писала місіс Колвін, - турбота міс Поулхемптон про твоє здоров'я - це лише сліпий привід для того, щоб ти пішла геть; і якби не міс Ейдер, яка взяла тебе до себе, вона була б дуже рада залишити тебе у себе. Але, знаючи становище Ейдерміс, вона ясно бачить, що тобі не годиться з нею дружити, і тому хоче відіслати тебе геть".

В основному це було правдою, але Джанетта, в юнацькій безтурботності, ніколи б не дізналася про це, якби не той лист. Вони з Маргарет порадилися, бо коли Маргарет побачила, плаче, то майже силоміць вирвала листа з її рук; і тут міс Ейдер довела свою претензію на соціальну вищість. Вона пішла прямо до міс Полхемптон і зажадала, щоб Джанетта залишилася, а коли директорка школи відмовилася змінити своє рішення, спокійно відповіла, що в такому разі що Джанетта їй теж слід піти додому. Міс Полхемптон була впертою жінкою і не хотіла поступатися; а леді Керолайн, дізнавшись про стан справ, одразу зрозуміла, що не можна залишати Маргарет у школі, де їй оголосили відкриту війну. Тому вона забрала обох дівчаток з собою, домовившись відправити Джанетту до себе додому наступного ранку.

"Ти залишишся на обід, Люба, а я відвезу тебе в Бімінстер о третій годині", - сказала вона Джанетті за сніданком. "Без сумніву, тобі не терпиться побачити своїх рідних".

Джанетта виглядала так, ніби їй було важко відповісти, але Маргарет вставила зауваження - як завжди в потрібний момент.

"Сьогодні вранці ми потренуємо - якщо Джанетта захоче наші дуети, звісно; а ще ми можемо прогулятися в саду. Мамо, ми візьмемо ландау?"

"Гадаю, "Вікторія", дорогенька, - незворушно відповіла леді Керолайн. "Твій батько хоче, щоб ти поїхала з ним сьогодні вдень, тож я матиму задоволення від товариства міс Колвін під час моєї подорожі".

Маргарет погодилася, але раптом Джанетта, завдяки спалаху гострої жіночої інтуїції, зрозуміла, що леді Керолайн не просто так захотіла поїхати з нею наодинці, а навмисне домовилася з нею про таку зустріч. Втім, у цьому не було нічого такого, що могло б її обурити, адже леді Керолайн була дуже доброю і уважною до неї, і вона була невинно схильна вірити в сердечність і щирість кожного, хто поводився з нею ввічливо і досі чемно.

Тож вона провела приємний ранок, співаючи з Маргарет, блукаючи садом з містером Ейдером, поки Маргарет і сер Філіп збирали троянди, і насолоджуючись усіма солодкими впливами спокою, вишуканості та процвітання, які її оточували.

Маргарита покинула її вдень, поцілувавши досить поспішно і запевнивши, що побачиться з нею за вечерею. Джанетта намагалася нагадати їй, що на той час вона вже має покинути Двір, але Маргарет не чула дівчини, або не хотіла чути. Сльози навернулися на очі, коли її подруга зникла.

"Нічого, любя, - сказала леді Керолайн, яка уважно спостерігала за нею, - Маргарет забула, о котрій годині ви їдете, і я не буду їй нагадувати - це зіпсує їй задоволення від поїздки". Ми домовимося, щоб ти прийшов до нас наступного дня, коли побачишся з друзями вдома".

"Дякую, - сказала Джанетта. "Тільки вона, здається, не пам'ятає, що я йду - я хотіла попрощатися".

"Саме так. Вона думає, що я привезу тебе назад після. Ми поговоримо про це потім, дорогенька. А зараз одягни капелюха. Карета буде за десять хвилин".

Джанетта готувалася до від'їзду в дещо спантеличеному настрої. Вона не знала, що саме мала на увазі леді Керолайн. Вона навіть трохи нервувала, коли зайняла своє місце у вікторії і кинула останній погляд на величний будинок, в якому провела дев'ятнадцять

чи двадцять приємних годин. Леді Керолайн заговорила першою.

"Нам буде не вистачати твого співу сьогодні ввечері", - привітно сказала вона. "Містер Адер з нетерпінням чекав на нові дуети. Іншим разом, можливо..."

"Мені завжди приємно співати", - сказала Джанетта, прояснившись при цьому зверненні.

"Так-так-так, - сказала леді Керолайн із сумнівною ноткою в голосі. "Без сумніву: людині завжди подобається робити те, що вона вміє робити так добре; але, зізнаюся, я не така музична, як мій чоловік або моя дочка. Мушу пояснити, чому люба Маргарет не попрощалася з вами, міс Колвін. Я дозволила їй залишитися з вірою в те, що вона побачить вас сьогодні ввечері, щоб вона не була пригнічена думкою про розставання з вами під час подорожі. Я завжди прагну зробити життя тих, хто мені дорогий, якомога щасливішим, - побожно сказала мати Маргарет.

"І якби Маргарет була пригнічена під час поїздки, містер Адер і сер Філіп також могли б страждати від депресії, а це було б дуже шкода".

"О, так", - сказала Джанетта. Але вона відчула холод, сама не знаючи чому. "Я маю довірити вам свою таємницю, - сказала леді Керолайн своїм найніжнішим голосом.

"Містер Адер має плани щодо нашої дорогої Маргарет. Власність сера Філіпа Ешлі межує з нашою: він має добрі принципи, добросердечний та інтелігентний: він добре забезпечений, симпатичний і відповідного віку - він дуже захоплюється Маргарет. Мені не потрібно більше нічого говорити. Я впевнена".

Вона знову щільно подивилася на обличчя Джанетти, але не прочитала на ньому нічого, окрім зацікавленості та здивування.

"А Маргарет знає?" - запитала вона.

"Вона відчуває більше, ніж знає, - стримано сказала леді Керолайн. "Вона перебуває на першій стадії емоцій. Я не хотіла, щоб це завадило денним приготуванням".

"О, ні! Особливо через мене", - щиро відповіла Джанетта.

"Коли я повернуся додому, я тихо поговорю з Маргарет, - продовжувала леді Керолайн, - і скажу їй, що ти повернешся наступного дня, що твої обов'язки кличуть тебе додому -

я впевнена, люба міс Колвін, - і що ти не змогла повернутися зі мною, коли тебе так чекали".

"Боюся, що я не дуже потрібна, - зітхнула Джанетта, - але я вважаю, що мій обов'язок - повернутися додому..."

"Я впевнена, що це так, - заявила леді Кароліна, - а обов'язок - це така висока і свята річ, дороженька, що ти ніколи не пошкодуєш про його виконання".

У той момент Джанетті спало на думку, що погляди леді Керолайн на обов'язок, можливо, відрізняються від її власних; але вона не сказала про це.

"І, звичайно, ти ніколи не повториш Маргарет..."

Леді Керолайн не закінчила речення. Кучер раптом перевіряв швидкість коней: з невідомої причини він зупинився посеред сільської дороги між Хелмслі-Кортом і Бімінстером. Його господиня ледь чутно вигукнула тривожний крик.

"Що сталося, Стіл?"

Лакей зійшов і торкнувся його капелюха.

"Боюся, міледі, стався нещасний випадок", - сказав він так вибачливо, наче це він був винуватцем аварії.

"О! Сподіваюся, нічого жахливого!" - сказала леді Кароліна, витягаючи свій флакончик із запахом.

"Нещасний випадок з екіпажем, міледі. Точніше, таксі. "Тіло лежить прямо через дорозі, міледі."

"Поговори з людьми, Стіл, - з великою гідністю сказала її світлість. "Не можна дозволяти їм перекривати дорогу таким чином".

"Можна мені вийти?" - нетерпляче запитала Джанетта. "Там на стежці лежить жінка, і якісь люди минають її обличчя. Зараз вони піднімають її - я впевнена, що вони не повинні піднімати її таким чином - о, будь ласка, я мушу піти хоча б на одну хвилину!"

І, не чекаючи відповіді, вона вийшла з вікторії і поспішила до жінки, яка постраждала.

"Дуже імпульсивна і недисциплінована", - сказала собі леді Керолайн, відкинувшись на спинку крісла флакончик з ароматизатором і піднісши до свого ніжного носа. "Я рада, що змогла так швидко забрати її з дому. Ті чоловіки були в захваті від її співу. Сер Філіп не схвалював її присутності, але він був зачарований її голосом, я це бачила; а бідолашний, дорогий Реджинальд був просто в захваті від її голосу. А люба Маргарет *не* співає так добре - марно прикидатися, що співає, - і сер Філіп тремтить на межі - о, так, я впевнена, що вчинила дуже мудро. Що ця дівчина робить зараз?"

Вікторія трохи подалася вперед, щоб леді Кароліна могла краще бачити що сталося. Транспортний засіб, який спричинив перешкоду, - очевидно, найнята в трактирі муха - не постраждав, але кінь впав між валами і більше ніколи не підніметься. Пасажири мухи - леді і набагато молодший чоловік, можливо, її син - вибралися назовні, після чого леді знепритомніла, як почувала леді Керолайн, але не постраждала жодним чином. Джанетта стояла навколіпках біля жінки - навколіпках пилюці, не зважаючи на свіжість у її бавовняної сукні, до речі, - і вже вклала її в потрібне положення, наказавши півдюжині людей, що зібралися навколо, відійти і дати їй повітря. Леді Кароліна спостерігала за її рухами і жестами зі спокійною забавою і дійшла до того, що послала Стіла з пропозицією своїх нюхальних солей; але коли цю пропозицію було відхилено, вона відчула, що більше нічого не може вдіяти. Тож вона сиділа і критично дивилася на події.

Жінка - леді Кароліна навряд чи була схильна називати її леді, хоча й сама не знала чому - була зараз жахливо блідою, але риси обличчя її були тонко окреслені і мали сліди колишньої краси. Волосся з непокірними хвилями, але її брови все ще були темні. Вона була вбрана в чорне, з великою кількістю мережива, а на її руці без рукавички гострий зір леді Кароліни дозволив їй розрізнити кілька дуже гарних діамантових перснів. Ефект костюма трохи псувало велике кричуще яскравих райдужних відтінків, яке висіло на її боці; і, можливо, саме цей предмет прикрас вирішив, на думку леді Керолайн, про соціальний статус жінки. Але про чоловіка вона була настільки ж позитивно налаштована в іншому сенсі. Він *був* джентльменом: у цьому не могло бути жодних сумнівів. Вона підняла окуляри і з цікавістю подивилася на нього. Їй майже здалося, що вона десь бачила його раніше.

Вродливий чоловік, справді, і джентльмен; але, о, який нестриманий, мабуть! Він був

смаглявий, з тонкими рисами обличчя і чорним волоссям, яке трохи хвилювалося або кучерявилося (принаймні, наскільки можна було судити, беручи до уваги надзвичайно добре підстрижену голову); і за цими ознаками леді Керолайн вирішила, що він був "жіночим" сином. Він був високим, м'язистим і активним на вигляд: саме те, як його чорні брови були зігнуті над очима змушувало спостерігача думати, що він недобррозичливий, бо його манера триматися і слова виражали тривогу, а не гнів. Але ця насупленість, яка, мабуть, була звичним явищем, надавала йому виразно недобррозичливого вигляду.

Нарешті жінка розплющила очі, випила трохи води і сіла. Джанетта піднялася з колін і з посмішкою повернулася до юнака. "Їй скоро стане краще", - сказала вона. "Боюся, я більше нічим не можу допомогти, і, мабуть, мені треба йти".

"Я дуже вдячний вам за вашу допомогу, - сказав джентльмен, але похмурий вираз його обличчя не зменшився. Він кинув на Джанетту пильний погляд - майже зухвалий погляд - а потім трохи посміхнувся, не дуже приємно, і подумав. "Леді Керолайн, дозвольте відвести вас до карети".

Джанетта почервоніла, ніби хотіла сказати, що це не її карета, але повернулася до "Вікторії", і молодий чоловік підсадив її на своє місце, а потім зняв капелюха з витонченим жестом, який був не зовсім англійським. І справді, леді Керолайн спало одразу на думку, що в обох мандрівниках було щось французьке. Пані з розкуйовдженим сивим волоссям, у чорній мереживній сукні та камінній накидці, з кричущим синьо-червоним віялом, була цілком іноземною на вигляд; молодий чоловік в ідеально сидячому сюртуку, високому капелюсі, з квіткою петлиці, незважаючи на його бездоганний англійський акцент, теж був іноземцем. Леді Керолайн була достатньо космополітичною, щоб відчутти до цієї пари більший інтерес.

"Вони послали до найближчого заїжджого двору за конем, - сказала Джанетта, коли карета рушила з місця, - і, смію припустити, їм не доведеться довго чекати".

"Пані постраждала?"

"Ні, тільки трясє. Вона схильна до , і аварія розхитала її нерви, сказав син".

"Її син?"

"Джентльмен покликав її матір".

"О! Гадаю, ти не чула їхнього імені?" "Ні. На їхній дорожній сумці "була велика "Б".

"Б-Б-Б-?" - задумливо сказала леді Керолайн. "Я не знаю нікого в цьому районі, чие прізвище починається на "Б", окрім Беванів.

Вони, мабуть, просто проїжджали повз, і все ж обличчя молодого чоловіка здалося мені знайомим".

Жанетта похитала головою. "Я ніколи не бачила їх раніше", - сказала вона.

"У нього дуже зухвалий і неприємний вираз обличчя, - рішуче зауважила леді Керолайн. "Це його повністю псує, а в іншому він гарний чоловік".

Дівчина нічого не відповіла. Вона знала неї що на дивляться, як і леді Кароліна, не зовсім приємним для неї поглядом, і все ж їй не хотілося підтримувати їхній осуд незнайомця. Адже він, безперечно, на вигляд - і був дуже гарний так добре ставився до її матері, що не міг бути зовсім поганим, - а ще його обличчя здавалося їй дещо знайомим. Чи міг він належати до Бімінстерів?

Поки вона сиділа і роздумувала, з'явилися високі шпилі Бімінстерського собору, і за кілька хвилин карета проїхала сірим кам'яним мостом і в'їхала на головну вулицю старовинного містечка, яке називало себе містом, але насправді було не більше і не менше, ніж тихим сільським містечком. Тут леді Кароліна звернулася до свого юного гостя із запитанням: "Ви, здається, живете на вулиці Гвінн, моя люба?"

"Так, на Гвінн-стріт, будинок десять, - відповіла Джанетта, раптом розгубившись і відчуючи себе трохи ніяково. Кучер вже очевидно знав адресу, бо в цю мить він повернув голову коня ліворуч, і карета покотилася вузькою бічною вуличкою, де високі будинки з червоної цегли мали похмурий і обшарпаний вигляд і, здавалося, були побудовані так, щоб якомога більше не пропускати сонце і повітря.

Джанетта завжди відчувала тісноту і трохи обшарпаність, коли вперше приходила додому, навіть зі школи, але коли вона приходила на Хелмслі-Корт, вони вразили її з подвоєною силою. Вона ніколи раніше не замислювалася над тим, наскільки похмурою була вулиця, не помічала, що перед дверима з латунною табличкою з ім'ям її батька зламані перила, що фіранки на вікнах подерті, а шибки, на жаль, потребують миття.

Невеличкі кам'яні сходишки, що вели від залізних воріт до дверей, також були дуже брудними, а служниця, чия голова з'явилася на перилах, коли під'їхала карета, виглядала ще більш неохайною, ще більш недоглянутою, ніж Джанетта могла очікувати. "Ми не можемо бути багатими, але ми можемо бути *чистими!*" - сказала вона собі в приглушеному нестямі нетерпіння, коли їй здалося (цілком несправедливо), що вона побачила, як ледь помітна посмішка промайнула на ніжному, незворушному обличчі леді Керолайн. "Не дивно, що вона вважає мене невідходящою подругою для дорогої Маргарет. Але - о, ось мій дорогий, любий батько! Що ж, ніхто не може нічого сказати проти нього!". І обличчя Джанетти осяяла раптова радість, коли вона побачила містера Колвіна, що спускався брудними сходами до маленької похиленої залізної хвіртки леді Керолайн, яка знала хірурга в обличчя, кивнула йому з дружньою поблажливістю.

"Як поживаєте, містере Колвін?" - люб'язно запитала вона. "Я привезла вашу доньку додому, і сподіваюся, що ви не будете сварити її за те, що сталося з вини *моєї* доньки, а не вашої".

"Я дуже радий бачити Джанетту за будь-яких обставин", - серйозно сказав містер Колвін, піднявши капелюха. Це був високий, небагатослівний чоловік у потертому пальті, з виснаженим виглядом і добрими, меланхолійними очима. Джанетта з болем помітила, що його волосся стало сивішим, ніж тоді, коли вона востаннє ходила до школи.

"Ми будемо раді знову бачити її в Хелмслі-Корт", - сказала леді Кароліна. "Ні, я не вийду, дякую. Я маю повернутися до чаю.

Коробка вашої доньки попереду. Я мала передати вам від міс Полхемптон, містере Колвін, що її подруга у Вортінгу буде рада послугам міс Колвін після свят".

"Я дуже вдячний вашій світлості, - з суворою офіційністю сказав містер Колвін. "Я не впевнений, що зможу відпустити свою доньку.

"Хіба ні? О, але ж вона повинна мати всі можливі переваги! А чи не підкажете мені, містере Колвін, випадково, хто ті люди, яких ми проїжджали по дорозі до Бімінстера - літня жінка в чорному і молодий чоловік з дуже темним волоссям і очима? Здається, у них на багажі була літера "Б". Містер Колвін виглядав здивованим.

"Гадаю, я можу вам сказати ", - тихо сказав він. "Вони їхали з Бімінстера до Бренд Хіл.

Молодий чоловік був двоюрідним братом моєї дружини: його звуть Вайвіс Бранд, а жінка в чорному - його мати. Вони повернулися додому після майже диятичотирирічної відсутності".

Леді Керолайн була надто ввічливою, щоб сказати, що відчуває - що насправді їй шкода це чути.

РОЗДІЛ V. "ВАЙВІСБРЕНД".

Увечері того дня, коли леді Керолайн поїхала з Джанеттою Колвін до Бімінстера, леді, яка знепритомніла на узбіччі, сиділа в досить похмурій на вигляд кімнаті Бранд-холу - кімнаті, відомій у домі як Блакитна вітальня. Вона була не зовсім схожа на вітальню: обшита дубовими панелями, які почорніли від часу, так само як і великі дубові балки, що перетинали стелю та поліровану підлогу. Меблі також були дубові, а завіси темного, але вицвілого синього кольору, тоді як синій оксамит стільців і квадрат східного килима, в якому також переважали сині відтінки, не додавали життєрадісності обстановці. Одна чи дві великі сині вази, на буфеті, що стояли на різьбленому дубовому каміні у вазах, та кілька менших синіх прикрас підходили до меблів за тоном; але це було прикметно, що в той день сільські сади буяли цвітом. Жодних дрібніших і легших прикрас, жодного клаптика жіночої роботи - мережива не було на столі, не було жодної квітки чи зеленого листочка чи вишивки - не оживляли. Вогнище було б не зайвим, бо вечори стояли прохолодні, і воно мало б веселий вигляд, але не було жодної спроби на веселість. Жінка, що сиділа в одному з крісел з високою спинкою, була бліда і сумна: її складені руки мляво лежали на колінах, а похмуре вбрання, в яке вона була вдягнена не випромінювало жодного відблиску яскравості, як і сама кімната. У сутінках прохолодного літнього вечора навіть персні на її пальцях не могли блиснути. Її біле обличчя в обрамленні грубого, хвилястого сивого волосся, на яке було накинуте чорне мереживо, виглядало майже статуарним у своєму глибокому спокої. Але це не був спокій комфорту і процвітання, який оселився на цьому блідому, виснаженому, з

високими рисами обличчя - це був скоріше спокій, який приходить від прийнятого горя і невгасимого відчаю.

Вона просиділа так цілих півгодини, коли двері грубо відчинилися, і до кімнати увійшов молодий чоловік, якого містер Колвін назвав Вайвісом Брендом. Він обідав, але був не у вечірньому вбранні, і було щось неспокійне та нерозважливе в його рухах по кімнаті, коли він кидався на стілець, що стояв найближче до крісла матері, що привернуло увагу місіс Бренд. Вона злегка повернулася до нього і одразу ж відчула запах вина і міцного тютюну, з яким її син зробив її надто знайомою. Якусь мить вона дивилася на нього, потім міцно стиснула руки і повернулася в колишню позу, з сумним обличчям, поверненим до вікна. Вона, мабуть, зітхнула, коли зробила це.

Так, але Вайвіс Бренд цього не чув, а й почув, то, мабуть, не надто переймався б.

"Чому ви сидите в темряві?" - запитав він нарешті роздратованим тоном. "Я подзвоню, щоб увімкнули світло", - тихо відповіла пані Бренд.

"Роби, що хочеш: Я не збираюся залишатися: Я йду геть", - сказав юнак.

Рука, яку його мати простягла до дзвоника, впала на бік: вона була покірною жінкою, яка звикла вірити синові на слово.

"Ти тут самотній, - наважилася зауважити вона після короткої мовчанки: "Ти будеш радий, коли Катберт спуститься".

"Це звіряча діра", - похмуро сказав її син. "Я б порадив Катберту залишитися в Парижі. Що він буде робити тут, я не можу собі уявити". "Він щасливий будь-де", - зітхнула мати, придушено зітхнувши.

Вайвіс коротко і різко розсміявся.

"Цього не можна сказати про нас, чи не так?" - вигукнув він, поклавши руку на коліно матері в грубій пестливій формі. "Ми зазвичай перебуваємо в тіні, в той час як Катберт на сонці, так? Вплив цього старого місця робить мене поетичним, розумієш?"

"Вам не потрібно бути в тіні", - сказала пані Бренд. Але вона сказала це із зусиллям.

"А хіба ні?" - запитав Вайвіс. Він засунув руки в кишені і відкинувшись на спинку стільця, знову засміявся. "У мене є стільки всього, щоб зробити мене веселим, чи не так?"

Мати подивилася на нього поглядом, сповненим туги і ніжності, яку він не побачив би, навіть якби в кімнаті було менш тьмяне світло. Він не мав звички шукати співчуття в чужих обличчях.

"Це місце гірше, ніж ви очікували?" - запитала вона з тремтінням у голосі.

"Він запліснявілий і менший", - відповів він уїдливо. "Дитячі враження мало чого варті. І він у жалюгідному стані - дах не підлягає ремонту, огорожа падає, дренаж недосконалий. Поки нас не було, він занепав і зруйнувався".

"Вайвіс, Вайвіс, - сказала його мати з болем у голосі, - я тримала тебе подалі заради твого ж блага. Я думала, що за кордоном ти будеш щасливішим".

"О-щасливіший!" - сказав юнак, досить зневажливо. "Щастя не призначене для мене, воно не на моєму шляху. Для мене немає різниці, чи я тут, чи в Парижі. Я вже давно мав би бути тут, якби знав, що все йде не так, як треба".

"Гадаю, - сказала місіс Бранд, ретельно контролюючи свій голос, - що у вас не буде відвідувачів, про яких ви говорили, якщо будинок у такому поганому стані".

"Не буде відвідувачів? Звісно, я буду приймати гостей. Що ще мені робити? До 12-го ми приведемо будинок до ладу. Не те, щоб у мене вдома була якась стрілянина про яку варто було б говорити",

"Якщо ніхто не прийде до 12-го числа, думаю, ми зможемо зробити будинок придатним для проживання. Я зроблю все, що зможу, Вайвісе."

Вайвіс знову засміявся, але вже м'якше. "Ти!" - сказав він. "Ти не можеш зробити багато, мамо. Це не те, що тебетурбує. Залишайся у своїх кімнатах і займайся рукоділлям, а я пригляну за будинком. Деякі чоловіки приїдуть задовго до 12-го - здається, післязавтра".

"Хто?"

"О, Деринг, Сент-Джон і Понсонбі, я думаю. Не знаю, чи привезуть вони ще когось".

"Найгірші чоловіки з найгіршої сім'ї, яку ти знаєш!" - зітхала його мати собі під ніс.

"Невже ти не міг залишити їх позаду?"

Вона скоріше відчула, ніж побачила, як він насупився - як його рука смикнулася від нетерпіння.

"Яких друзів я можу мати?" - запитав він. "Чому не ті, які мене найбільше розважають?"

Потім він підвівся і підійшов до вікна, де якийсь час стояв, дивлячись на вулицю. Нарешті обернувшись, він помітив по легкому знайомому руху руки матері над очима, що вона плаче, і йому здалося, що серце його стиснулося при цьому вигляді.

"Ну, мамо, - сказав він ласкаво, - не бери близько до серця те, що я кажу і роблю. Ти ж знаєш, що я не здатен ні на що, і ніколи нічого не зможу зробити. У тебе є Катберт, щоб втішити тебе..."

"Катберт для мене ніщо, ніщо в порівнянні з тобою, Вайвісе".

Молодий чоловік підійшов до неї і поклав руку на плече. Пристрасний тон зворушив його.

"Бідна мати!" - тихо промовив він. "Ти багато страждала через мене, чи не так? Я хотів би змусити тебе забути все минуле, але, мабуть, ти не подякувала б мені, якби я зміг це зробити".

"Ні", - сказала вона, нахилившись вперед, щоб притулитися чолом до його руки. "Ні. Бо в минулому було світло, але я не бачу світла в майбутньому ні для тебе, ні для себе".

"Що ж, це моя власна провина", - легко, але з гіркотою промовив Вайвіс. "Якби не моя юнацька дурість, я не мав би такого тягара, який маю зараз. Я не маю нікого, крім себе, щоб подякувати".

"Так, так, це я винна. Я змусила тебе зробити це - зв'язати себе на все життя з жінкою, яка зробила тебе нещасним!" - сказала місіс Бранд тоном відчайдушного самозвинувачення. "Тоді мені здавалося, що ми все робимо правильно".

"Гадаю, ми вчинили правильно", - суворо сказав Вайвіс Бранд, але не так, ніби ця думка принесла йому якусь втіху. "Можливо, було б краще, якби я одружився з жінкою, яку, як мені здавалося, кохав, - замість того, покинути її або скривдити, - але я б хотів, щоб Бог дав мені ніколи не бачити її щоб обличчя!".

"І подумати тільки, що я вмовила тебе одружитися з нею, - стогнала мати, розгойдуючись взад-вперед у крайньому ступені свого жалюгідного страждання, - я, яка повинна була бути мудрішою, яка могла б втрутитися..."

"Ти не могла втрутитися з великою метою. Я тоді був без розуму від неї", - сказав її син, почавши неспокійно ходити безцільно по кімнаті. "Я би хотів, мамо, щоб ти перестала говорити про минуле. Іноді воно здається мені сном; але нехай вона лежить спокійно, я думаю, що це був сон. Пам'ятай, що я не звинувачую тебе. Коли я гніваюся проти зв'язку, я чудово усвідомлюю, що я сам його створив. Жодні докори, жодні накази не допомогли б мені ні на мить. Я був сповнений рішучості йти своїм шляхом, і я пішов".

Цікаво було помітити, що грубість і різкість його першої манери зникли з нього, як і зникали час від часу. Він говорив відшліфованою вимовою освіченої людини. Здавалося, що часом він надягав на себе певну хамську манеру поведінки, відчуваючи, що цього вимагають від нього обставини, але це не є природним для нього.

"Я намагатимусь не дратувати тебе, Вайвісе", - задумливо сказала його мати.

"Ти мене не те щоб дратуєш, - відповів він, - але занадто часто ворухиш мої старі спогади. Я хочу забути минуле. Інакше навіщо я приїхав сюди, де ніколи не був з дитинства, де не ступала нога Джульєтти, і де я не маю жодних асоціацій з тим нещасним періодом мого життя?"

"Тоді навіщо ти цих людей, Вайвісе? Бо *вони* минуле: *вони* згадають старі асоціації..."

"Вони мене розважають. Я не можу бути без товаришів. Я не претендую на те, щоб відгородитися від усього світу".

Говорячи так коротко і холодно, він зупинився, щоб чиркнути сірником, а потім запалив воскові свічки, що стояли на чорному серванті. Цим вчинком він хотів, можливо, покласти край розмові, яка йому вже добряче набридла. Але місіс Бранд, перебуваючи в напіврозгубленому стані, до якого її довели довгі тривоги і горе, не помітила цього. Він не знав чесноти мовчання і не володів магічною властивістю такту.

"Ви могли б знайти тут компаньйонів, - доречно зауважила вона, - людей, які підходять для вашого становища - друзів вашого батька, можливо..."

"Невже вони будуть так охоче дружити з сином мого батька?" — гірко вигукнув Вайвіс. Потім, побачивши по її білому і враженому обличчю, що він зробив їй боляче, він підійшов до неї і покайно поцілував її. "Пробач мені, мамо, - сказав він, - якщо я скажу те, що тобі не сподобається. Я чув про батька відтоді, як приїхав до Бімінстера два дні тому. Я не чув нічого, крім того, що підтверджувало моє попереднє уявлення про його характер. Навіть бідолашний старий Колвін не міг сказати про нього нічого доброго. Він пішов до диявола так швидко, як тільки міг, і його син, схоже, піде його слідами. Така загальна думка, і, клянуся Джорджем, я думаю, що незабаром я зроблю щось, щоб виправдати її".

"Ти не повинен жити так як твій батько, Вайвісе", - сказала його мати, слези текли швидко.

"Якщо я не скажу, ніхто не повірить, - похмуро відповів юнак. "Проти долі не попреш. Бранди приречені, мамо: ми вимremo і про нас забудуть - тим краще для світу. Настав час з нами покінчити: ми - погана партія".

"Катберт непоганий. А ти, Вайвісе, маєш свою дитину".

"Невже? Дитина, яку я не бачив відтоді, як їй виповнилося шість місяців! Вихована матір'ю - жінкою без серця, без принципів, без чогось доброго! Дитина, ймовірно, буде для мене великою втіхою, коли я візьму її до рук".

"Коли це буде?" - запитала місіс Бранд, наче звертаючись до себе, а не до нього. Але Вайвіс відповів:

"Коли їй це набридне - не раніше. Я не знаю, де вона." "Вона не забирає свої гроші?"

"Нерегулярно. І вона відмовилася назвати свою адресу, коли востаннє з'являлася у Кірбі. Гадаю, вона хоче тримати дитину подалі від мене. Їй не потрібні проблеми. Останнє, чого я хочу - це виховувати її дитину".

"Вайвіс!"

Але на обурений вигук матері Вайвіс не звернув уваги: настрої у нього був чудовий, і він був радий вийти з погано освітленої кімнати в коридор, а звідти - в тишу і самотність присадибної ділянки навколо будинку.

Останні кілька років Бранд-холл був практично безлюдним. Відразу після від'їзду господаря з країни в ньому деякий час мешкало кілька орендарі, але будинок був незручним і віддаленим від міст, до того ж, подекуди, що він був сирим і шкідливим для здоров'я. Тому останнім часом єдиними мешканцями будинку були доглядач і його дружина, і довелося добряче попрацювати, щоб зробити його придатним для власника, коли він нарешті написав своїм агентам у Бімінстері, щоб повідомити про свій намір оселитися в Холі.

Протягом багатьох років Бранди мали славу найнещасливішої сім'ї в окрузі. Колись вони володіли великим маєтком у графстві, але програші в азартних іграх і спекуляції значно зменшили їхні статки, і навіть за часів діда Вівіса Бранда престиж сім'ї впав дуже низько. За часів Марка Бранда, батька Вайвіса, він впав ще нижче. Марк Бранд був не лише "диким", але й слабким: не лише слабким, але й злим. Його кар'єра була сповнена нестримного розгулу, а кульмінацією стало те, що зазвичай називали "низьким шлюбом" - з буфетницею бімінстерського пабу. Мері Вайвіс ніколи не була схожа на типову барменшу з художньої літератури чи реального життя: вона завжди була блідою, тихою і витонченою, і неважко помітити, як вона на сумну, змучену жінку, яку Вайвіс Бранд називав матір'ю; але вона походила з дуже поганого роду, і не була незаплямованою її репутація.

Після одруження Марк Бранд був відрізаний від своєї матері, а на його дружину не звертав жодної уваги; і вони жажнулися, коли на поліг на тому, щоб назвати свого

старшого сина на честь родини дружини, він немовби пишався низьким походженням. Але коли Вайвіс був маленьким хлопчиком, його батько вирішив, що ні він, ні його діти не повинні більше терпіти зневаги і насмішок з боку графських магнатів. Він виїхав за кордон і залишився там до самої смерті, коли Вайвісу було двадцять років, а Катберту, молодшому синові, ледве виповнилося дванадцять. Дехто казав, що викриття якогось особливо ганебного вчинку, коли він покинув рідні береги, чекало на нього, і саме тому він ніколи не повертався до Англії; але сам Марк Бранд завжди говорив, що його здоров'я було надто слабким, а нерви надто вразливими, щоб витримати суворі вітри рідної країни і грубі звичаї своїх співвітчизників. Він виховував свого сина згідно з його власними уявленнями, і результат не здавався цілком задовільним. До Бімінстера час від часу доходили непевні чутки про сварки та скандали, в яких були замішані молоді Бранди; подекуди, що Вівіс був особливо білою вороною, і що він робив усе можливе, щоб розбестити свого молодшого брата Катберта. Новина про те, що він повертається до Бранд-холу, не була сприйнята з ентузіазмом тими, хто її почув.

Власна історія Вайвіса була сумною - можливо, більш сумною, ніж скандальною; але це була історія, яку Бімінстери ніколи не повинні були почути в повному обсязі. Мало хто знав її, а більшість з тих, хто знав, погодилися тримати її в таємниці. Про те, що його дружина і дитина живі, знало парижан; про те, що вони розлучилися, теж було відомо, але причина цього розлучення для більшості залишалася таємницею. І Вайвіс, який дуже не любив багато балакунів, коли приїхав до Бімінстера вирішив, що нікому не розповідатиме про історію останніх років. Якби не сумне обличчя матері, він би, мабуть, взагалі викинув її з голови. Він наполовину обурювався, наполегливістю з якою вона, здавалося, обмірковувала це питання. Той факт, що вона запропонувала - майже наполягала на цьому - нещасливий шлюб, тяжіло над її свідомістю. Був момент, коли Вайвіс міг би відмовитися від нього. Але його мати стала на бік дівчини, переконала юнака виконати свої обіцянки - і відтоді каялася в цьому. Місіс Вайвіс Бранд розвинула в собі нестримну любов до міцних напоїв, а також характер, який часом їй більше схожою на божевільну жінку, ніж на звичайну людину; і коли робив одного разу вона зникла з дому свого чоловіка, прихопивши з собою його дитину, а в наступному листі повідомила, що не має наміру повертатися, не дивно, що Вайвіс зітхнув з полегшенням, сподіваючись, що вона ніколи не повернеться.

РОЗДІЛ VI. ДЖАНЕТТА ВДОМА.

Коли леді Керолайн від'їхала з Гвінн-стріт, Джанетта залишилася біля залізних воріт з батьком, в руку якого вона поклала обидві долоні. Він запитально подивився на неї, злегка посміхнувся і сказав: "Ну що, моя люба?", - і все його обличчя пом'якшало, що зробило його надзвичайно красивим в очах Джанетти.

"Любий, любий тату!" - промовила дівчинка з нестримним риданням. "Я так рада тебе знову бачити!"

"Заходьте, дороженька", - сказав містер Колвін, який не був емоційною людиною, хоча і співчутливою. "Ми чекали на вас цілий день. Ми не думали, що вас так надовго затримують при дворі".

"Я розповім тобі все, коли прийду", - сказала Джанетта, намагаючись говорити весело, інстинктивно пам'ятаючи про вимоги, які зазвичай пред'являються до її сили духу в її власному домі. "Мама вдома?" Вона завжди говорила про теперішню місіс Колвін "мама", щоб відрізнити її від власної матері. "Я не бачу нікого з дітей".

"Напевно, налякані великою каретою, - сказав пан Колвін з похмурою посмішкою. "Я бачу пару голів у вікні. Агов, Джоуї, Джорджі, Тайні, де ви всі? Підійдіть і допоможіть віднести речі вашої сестри нагору". Він підійшов до входних дверей і знову покликав, після чого бічні двері відчинилися, і з них вийшла неохайна жінка в шалику, а через її плече і під рукою з'явився маленький загін дітей різного віку. Місіс Колвін мала особливість не ніколи не бути готовою до жодної зустрічі, кажучи вже про надзвичайні ситуації: вона чекала на Джанетту цілий день, а разом з нею і декого з придворних; але, незважаючи на це, вона перебувала в напіводягненому стані, який намагалася приховати під шалю; а при першому ж натяку на наближення карети леді Керолайн зачинилася з дітьми в задній кімнаті і заявила, що знепритомніє на місці, якщо леді Керолайн з'явиться у входних дверях.

"Ну, Джанетта, - сказала вона, підходячи до пасербиці і підставляючи одну зів'ялу щоку для поцілунку, - ось твої великі друзі і привезли тебе додому! Звісно, вони не зайшли, я

не чекала їх і ,я впевнена. Проходьте до вітальні - і, діти, не товпіться, сестра поговорить з вами на прощання".

"О, ні, дозвольте мені поцілувати їх зараз", - сказала Джанетта, яку обіймали юз такою , що любов'вона не загального дефіциту порядку і краси в домі, до якого вона прийшла.

"О, дорогенькі, я так рада вас знову бачити! Джої, як ти помічала ! А Крихітка вже ! не КрихіткаДжорджі, ти заплела ! А ось і Керлі та Джинкс! А де ж Нора?"

"Нагорі, завиває волосся", - крикнула дитина, яку знали на ім'я Джинкс. Джорджі, доросла тринадцятирічна дівчинка додала нижчим тоном.

"Вона не хотіла спускатися, поки люди з суду не підуть геть. Вона сказала. *Вона* не хотіла, щоб її опікали".

Джанетта зашарілася і відвернулася. Тим часом місіс Колвін опустила в найближче крісло, а містер Колвін туди-сюди ходив по кімнаті з виразом собаки, що втратив господаря.

Джорджі повисла на руці Джанетти, а молодші діти або трималися за старшу сестру, або витріщалися на неї круглими очима, засунувши пальці в рот. Джанетті було вона цікава їм усім більше, ніж зазвичай. Джо, найстарший хлопчик, запилюжений хлопчина чотирнадцяти років, з усіма ногами і руками, прихильно дивився на неї з широкою посмішкою, що виражала захоплення, якого його сестра не розуміла, незручно усвідомлювати, що крихітка, найніжніший і найделікатніший з усього племені, пролив трохи світла на цю тему.

"Тебе вигнали зі школи за неслухняність?" – запитала вона, серйозно дивлячись в обличчя Джанетти.

Хихикання Джоуї та хіхикання Джорджі були миттєво придушені похмурим поглядом містера Колвіна та кислою реплікою місіс Колвін.

"Про що ви думаєте, діти? Сестра ніколи не вередує. Ми ще не зовсім розуміємо, чому вона так раптово покинула міс Поулхемптон, але, звичайно, у неї є якась вагома причина. Вона без пояснить і сумніву сказала нам з татом, Міс Поулхемптон дуже переживає з приводу цього і написала довгого листа твоєму татові, Джанетто; і, справді здається, що *мені* було б більш доречно, якби ти не виходила з дому і не намагалася

подружитися з тими, хто стоїть вище за тебе...".

"А хто ж ті, що над нею, хотів би я знати?" - гаряче втрутився сивочолий хірург. "Моя Джанет не гірша за найкращих з них у будь-який день. Адайри не такі вже й великі люди, як про них говорить міс Полхемптон, - я ніколи не чув про такі образливі порівняння!"

"Уявіть собі, що Джанетту відправили геть - регулярно виганяють!" - пробурмотів Джоуї, знову посміхаючись.

"Дуже нечемно так розмовляти!" - сказала Джанетта, звертаючись до нього, тому що в той момент вона не могла дивитися на містера Колвіна. "Але не *це* розлютило міс Полхемптон. Це було те, що вона називала непокорою. Міс Ейдер не подобалося, що я обідаю за сусіднім столиком - хоча я анітрохи не заперечував!"

І вона залишила своє місце і сіла поруч зі мною - тоді міс Поулхемптон розсердилася, і все пішло природним чином. Вона вигнала мене не лише через те, що я дружила з міс Аде".

"Мені здається, - сказав пан Колвін, - що міс Адер була дуже неуважною".

"Це все її любов і дружба, тату - благала Джанетта. "І вона завжди жила по-своєму; і, звичайно, вона не думала, що міс Поулхемптон насправді мала на увазі..."

Її слабенькі виправдання обривалися презирливим сміхом мачухи.

"Неважко помітити, що тебе спіймали на гарячому, Джанетто, - сказала вона. "Міс Ейдер втомилася від школи і скористалася нагодою, щоб наговорити про тебе, *вона* не заробляє на життя, щоб спровокувати директорку і вигнати звідси. Звісно: для неї це не має значення. І якщо ви втратите посаду вчителя, а разом з нею і рекомендації міс Полхемптон, це її не торкнеться. О, я розумію цих прекрасних леді та їхні звичаї".

"Справді, - розгублено мовила Джанетта, - ви зовсім не розумієте міс Ейдер- до того ж це не позбавило мене можливості викладати, мамо. Крім того, вона не позбавила мене можливості викладати: міс Полхемптон сказала мені, що я можу піти до школи її сестри у Вортінгу, якщо захочу; і вона відпустила мене тільки вчора, бо розсердилася на деякі речі, які я їй сказала..."

"Так, але я не дозволю тобі їхати до Вортінга", - сказав містер Колвін з несподіваною рішучістю. "Ви не повинні більше терпіти подібну зухвалість. Міс Полхемптон не мала права так з вами поводитися, і я напишу їй про це".

"А якщо Джанетта залишиться вдома, - скажиться його дружина, - що станеться з її кар'єрою вчительки музики? Вона не може брати уроки тут, а це ж витрати..."

"Сподіваюся, я зможу дозволити собі утримувати доньку, поки я живий", - сказав містер Колвін з деяким запалом. "Не засмучуйся, моя люба дитино, - і він ніжно поклав руку на плече Джанетти, - ніхто тебе не звинувачує; і твій друг помилився, можливо, через надмірну прихильність; але міс Полхемптон, - з енергією, - вульгарна, корислива, дурна стара жінка, і я не дозволю тобі більше вступати з нею в стосунки".

А потім він вийшов з кімнати, і Джанетта, стримуючи сльози на очах, щосили намагалася посміхнутися, коли Джордж і Тайні одночасно обійняли її, а Джинкс бив татування на її коліні.

"Що ж, - сказала місіс Колвін весело, - сподіваюся, що все обернеться на краще; але зовсім неприємно, Джанетто, думати, що міс Ейдер виключили через тебе, або що тебе, викинули з роботи. Гадаю, Адаїри зрозуміють це і зроблять якусь компенсацію. Якщо вони не запропонують, то твій тато міг би запропонувати..."

"Я впевнена, що батько ніколи б не запропонував нічого подібного", – вигукнула Джанетта; але перш ніж місіс Колвін встигла заперечити, з'явилася зникла Нора, і всі дискусії були відкладені до більш слушного моменту.

Бо дивитися на Нору означало забути про дискусію. Вона була найстаршою з дітей другої місіс Колвін – дівчиною лише сімнадцяти років, вищою за Джанетту і худорлявішою, з худорлявістю незрілої дівчини, але зі світлою шкірою і копінцею золотисто-каштанового волосся, яке вприродно, що 'юнилося так заява її молодшого брата про ці світлі локони, наклепом. Безсумнівно, була у неї було жваве, вузьке, маленьке личко, з великими, як у дитини, очима – тобто вони мали такий прозорий вигляд, який буває в деяких дитячих очах, немовби колір був накладений за одне вмивання без жодних тіней. Це були дуже гарні очі, надавали світла і виразності набору досить дрібних рис, які, можливо, вони були б незначними, якби належали незначній людині. Але Нора Колвін була аж ніяк не незначною.

"Твої друзі пішли?" – запитала вона, зазирнувши до кімнати з удаваною тривогою. "Тоді я можу зайти. Як ти, Жанетто, почувася після перебування в залах сліпучого світла?"

"Говори Не, Норо", – сказала сестра, раптово згадавши спокійну красу кімнат у Хелмслі-Корт і сріблясті акценти леді Керолайн. "Чому ти не приїхала раніше?"

"Люба моя, я думала, що шляхта і дворяни заблокували двері, – сказала Нора, цілуючи її, – але оскільки їх немає, ти можеш роздягатися. Але оскільки їх немає, ти можеш піти зі мною нагору і зняти свої речі. Тоді ми зможемо випити чаю".

Джанетта слухняно пішла за сестрою до маленької кімнати, яку вони завжди використовували разом, коли Джанетта була вдома. Для звичайного ока вона могла виглядати дуже голою і пустельною, але дівчинка відчула трепет задоволення, який відчуває кожна юна істота до всього, що носить ім'я дому, і усвідомила задоволення, якого вона не відчувала у своїй розкішній спальні в Хелмслі-Корт. Нора допомогла їй зняти капелюх і плащ, розпакувати речі, наполягаючи при цьому на детальній розповіді про всі події, що призвели до повернення Джанетти за три тижні до закінчення семестру, і заливаючись сміхом від того, що вона назвала "поразкою міс Поллі".

"Але якщо серйозно, Норо, що мені робити, якщо батько не відпустить мене до Вортінга?"

"Навчайте дітей вдома, - сказала Нора, - і позбавте мене клопоту доглядати за ними". Мені б це сподобалося. Або знайди собі учнів місті. Напевно, Адаїри вас порекомендують!"

Ця постійна згадка про можливу допомогу з боку Адаїрів неабияк непокоїла Джанетту, і вона, намагаючись боротися з цією думкою, після чаю попрямувала до хірургії, щоб перекинутися кількома словами на цю тему з батьком. Але його перше зауваження стосувалося зовсім іншого питання.

"Ось тобі гарненький чайник з рибою, Джанет! Бранди знову повернулися!"

"Я чула, як ти казала леді Керолайн."

"Марк Бренд був двоюрідним братом вашої матері, - різко сказав містер Колвін, - і поганим. Що ж до його синів, то я нічого про них не знаю - абсолютно нічого. Але їхня мати... - він похитав головою багатозначно.

"Ми бачили їх вдень, - сказала Джанетта.

"Ах, така аварія була б для неї шокком: вона не виглядає сильною. Вони написали мені з "Клоуна", де вони перебували останні два дні; якесь питання, пов'язане дренажем Бранд-Холу. Я пішов до "Корони" і побачився з ними. Він гарний на вигляд чоловік".

"У нього не зовсім приємний вираз обличчя, - зауважила Джанетта, думаючи про суворість леді Кароліни, - але мені сподобалося його обличчя".

"Він виглядає недобррозичливим, - сказав її батько. "І я не можу сказати, що він виявив до мене особливу ввічливість. Він навіть не знав, що твоя бідна мати померла. Ніколи не питав, чи залишила вона якусь сім'ю або що".

"Ти йому ?" – запитала Джанетта після паузи.

"Ні, я не думаю, що це варто робити. Я не прагну культивувати його знайомство".

"Зрештою, яка різниця?" - вмовляла дівчина, бо їй здалося, що на його обличчі промайнула тінь розчарування.

"Ні, яке це має значення?" - сказав її батько, посвітлішавши. "Поки ми щасливі одне з одним, ці сторонні люди не повинні нам заважати, чи не так?"

"Анітрохи", - відповіла Джанетта. "І ти не сердишся на мене, тату, любий?"

"З чого б це, моя Джанет? Ти не зробила нічого поганого, наскільки мені відомо. Якщо є якась провина, то вона стосується міс Адер, а не тебе".

"Але я не хочу, щоб ви так думали, тату. Міс Адер - найкращий друг, якого я маю в усьому світі".

І вона знайшла чимало нагод повторити це переконання протягом наступних кількох днів, бо місіс Колвін і Нора не забарилися повторити те, з чим зустріли її, - що Адаїри були "зарозумілими" прекрасними людьми, і що вони не мають наміру більше звертати увагу на неї, оскільки отримали те, що хотіли.

Джанетта галантно заступилася за подругу, але їй було трохи прикро, що Маргарет не писала їй і не приїжджала до неї після повернення додому. Вона припустила - і в цьому припущенні вона була майже права - що леді Керолайн трохи пожертвувала нею, щоб налагодити стосунки з дочкою: що вона представила Джанетту як таку, що твердо вирішила поїхати, твердо вирішила нехтувати Маргарет і не виконувати її прохання; і що Маргарет була трохи ображена на неї в результаті. Вона написала подрузі ніжну записку з вибаченнями, але Маргарет не відповіла.